

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
ORTAK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ALMANYA'DA TÜRK DERNEKLERİNİN
ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNE YÖNELİK EĞİTSEL
ETKİNLİKLERİ, SORUNLARI VE BEKLENTİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TOLGA CAN

İstanbul
Mayıs, 2019

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ
ORTAK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ALMANYA'DA TÜRK DERNEKLERİNİN ÇOCUKLARIN
EĞİTİMİNE YÖNELİK EĞİTSEL ETKİNLİKLERİ,
SORUNLARI VE BEKLENTİLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TOLGA CAN

TEZ DANIŞMANI

Doç. Dr. Sultan Bilge Keskinliç Kara

İstanbul

Mayıs, 2019

TEZ ONAYI

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Marmara Üniversitesi ile İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Arasında Eğitim Yönetimi ve Denetimi Alanında Ortak Lisansüstü Program Açılmasına İlişkin protokol kapsamında açılan yüksek lisans programında hazırlanan bu çalışma jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan Doç. Dr. Sultan Bilge KESKİNKILIÇ KARA (Danışman)

Üye Dr. Öğr. Üyesi Demet ZAFER GÜNEŞ

Üye Dr. Öğr. Üyesi Nüket AFAT

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylıyorum.

Prof. Dr. Osman ÇAĞA
Enstitü Müdürü V.

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım "Almanya'da Türk Derneklerinin Çocukların Eğitimine Yönelik Eğitsel Etkinlikleri, Sorunları ve Beklentileri" adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte, bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

İmza
Yolcuhan

ÖNSÖZ

Bu çalışmayı,

Çalışmam süresince bana gösterdiği anlayıştan dolayı sevgili eşim ile bana eğitim öğretim hayatım boyunca desteklerini hiç esirgemeyen anne, baba, kardeşim ve ata büyüklerime adıyorum. Çalışmamın ana düşünce kaynağı olan köyümün gurbetteki emekçilerini unutmamayı da bir borç biliyorum. Ayrıca çalışmam boyunca bana rehber olan sayın Sultan Bilge Keskinliç Kara hocama da sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

ÖZET

ALMANYA'DA TÜRK DERNEKLERİNİN ÇOCUKLARIN EĞİTİMİNE YÖNELİK EĞİTSEL ETKİNLİKLERİ, SORUNLARI VE BEKLENTİLERİ

TOLGA CAN

Yüksek Lisans, Eğitim Yönetimi ve Denetimi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sultan Bilge KESKİNKILIÇ KARA

Mayıs-2019, 102 Sayfa

Araştırmanın amacı Almanya'daki Türk derneklerinin çocukların eğitimine yönelik etkinliklerini, sorunlarını ve Türkiye'den beklentilerini incelemektir. Nitel bir araştırma olan tezde durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırma; Avrupa'nın en kalabalık ülkesi durumundaki Almanya'nın Türklerin en yoğun yaşadığı bölgelerden biri olan Kuzey Ren-Vestfalya eyaletine bağlı Hamm ve Dortmund şehirlerini kapsamaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu; Kuzey Westfalen'de ki Hamm şehrinden, Hamm Türk Kültür Ocağı, Kozluören Gençler Birliği, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB), Mozaik Derneği, Hamm Türk Veliler Birliği, Dortmund Şehrinden ise Türk Eğitim Merkezi (TÜGEM) ile Dortmund Türk Veliler Derneği oluşturmaktadır. Çalışma, derneklerin 7 yöneticisini, derneklere üye 56 veliyi ve derneklerde eğitim etkinliklerine katılan 66 öğrenciyi kapsamaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma sonuçları Türk derneklerinde bulunan yönetici, veli ve öğrenci görüşleri etkinlik, sorun ve beklenti başlıklarıyla belirtilmiş ve araştırma kapsamını açıklamaya dönük biçimde açıklanmıştır. Almanya'daki Türk derneklerinin eksikliklerini de ele alan çalışma, çeşitli çıkarım ve sonuçlarla Türk derneklerine yönelik yapılması istenen bir dizi çalışmanın üzerinde durmayı hedeflemiştir. Bu çalışmalar kapsamında Almanya'daki yeni nesil Türk çocuklarının dernekler aracılığı ile iyi yetişmiş ve donanımlı bireyler olmaları esasına dönük çeşitli tespitler ortaya atılmıştır. Eğitim etkinlikleri kapsamındaki derneklerin etkinlikleri, kültür derslerini içeren kurslar, çocuklara dönük sosyal ve tarihsel gelişim hedeflerini içeren yöntemler ve Türkçe'nin gelişimine dair çeşitli çalışmalar olarak belirlenmiştir. Türkiye'den beklentileri noktasında ise resmi kanallar üzerinden derneklerle daha fazla iletişimi gerektiren çalışmaların yapılması, eğitime dönük çalışma gruplarının oluşturulması ve hedefteki

tüm çalışmaların eğitim koordinatörleri tarafından organize edilmesi olarak sıralanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Almanya, Türk Dernekleri, Etkinlik, Beklenti, Sorunlar.

ABSTRACT

EDUCATIONAL ACTIVITIES OF TURKISH ASSOCIATIONS IN GERMANY TOWARDS CHILDREN AND THEIR PROBLEMS AND EXPECTATIONS

TOLGA CAN

Master, Education Management and Administration

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Sultan Bilge KESKİNKILIÇ KARA

May-2019, 102 Pages

This study employs a qualitative case study approach to investigate the activities, problems and expectations of Turkish associations in Germany. The study focuses on the cities of Hamm and Dortmund in the In North Rhine-Westphalia, one of the regions with the largerst Turkish population in Germany, which is the most populous country in Europe. The study group is consisted of Hamm Turkish Cultural Center, Kozluören Youth Union, Turkish Islamic Association of Religious Affairs (DİTİB), Mozaik Association, Hamm Turkish Parents' Union from the city of Hamm; and Turkish Education Center (TÜGEM) and Dortmund Parent's Union from Dortmund. The study includes 7 association administrators, 56 parents who are members of the associations, and 66 students who attend educational activities in the associations. Qualitative data were collected through semi-structured interviews. The opinions of the administrators, parents and students in the Turkish associations were classified under the titles of activities, problems and expectations in a way that it represents the scope of the research. The study addresses the deficiencies of Turkish associations in Germany and aims to focus on a series of actions towards these associations through the findings and results. These actions involve new generation of Turkish children in Germany to become well-educated and qualified individuals through the education they acquire in these associations. The educational activities of the associations are specified as courses on cultural topics, the methods that involve the social and historical development goals towards children, and several activities for the improvement of Turkish language education. The associations' expectations from Turkey are sorted as conducting studies with a closer communication with associations through official channels, creating education-oriented working groups, and organizing all targeted activities by training coordinators.

Key Words: Germany, Turkish Associations, Activities, Expectations, Problems

İÇİNDEKİLER

KAPAK.....	ii
TEZ ONAYI.....	iii
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ.....	iv
ÖNSÖZ.....	v
ÖZET.....	vi
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1.Problem	1
1.2.Araştırmanın Önemi.....	4
1.3.Amaç ve alt amaçlar.....	5
1.4.Varsayımlar	5
1.5.Sınırlılıklar	5
İKİNCİ BÖLÜM.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1.Göç	6
2.1.1 Türklerin Avrupa'yla Göç İlişki Geçmişi	7
2.1.2 Almanya'ya Göç Geçmişi	8
2.1.3 Göçün Yarattığı Sorunlar ve Sorunların Eğitimle Olan İlişği.....	10
2.2.Sivil Toplum	14
2.2.1 Sivil Toplumun Örgütünün Tanımı ve Çerçevesi	14
2.2.2 Dernek Kavramı ve İşlevleri	16
2.2.3 Almanya'daki Türk Dernekleri	18
2.3.Almanya Eğitim Sistemi ve Türk Dernekleri.....	19
2.3.1 Almanya Eğitim Sistemi	19
2.3.2 Türk Dernekleri ve Eğitim.....	27

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	28
YÖNTEM	28
3.1 Araştırmanın Modeli	28
3.2 Çalışma Grubu	28
3.2.1 Çalışma Grubundaki Yöneticilerin Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler.....	30
3.2.2 Çalışma Grubundaki Velilerin Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler.....	32
3.2.3 Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Demografik Değişkenlerine ilişkin Bilgiler.....	36
3.3 Veri Toplama Araçları.....	38
3.4 Verilerin Toplanması.....	39
3.5 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması.....	40
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	441
ARAŞTIRMA BULGULARI	41
4.1 Yöneticilere İlişkin Bilgiler.....	41
4.2 Velilere İlişkin Bilgiler.....	47
4.3 Öğrencilere İlişkin Bilgiler.....	52
BEŞİNCİ BÖLÜM	64
TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME	64
5.1 Sonuç ve Tartışma.....	64
5.2 Öneriler	68
KAYNAKÇA	71
EKLER	76
ÖZGEÇMİŞ	90

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.2.1.1: Çalışma grubundaki derneklerin kuruluş yıllarına ve yöneticilerin demografik özelliklerine ilişkin tablo.....	30
Tablo 3.2.2.1: Görüşmeye Katılan Velilerin Cinsiyetine, Yaşına, Mesleğine Yönelik Bilgiler.....	32
Tablo 3.2.2.2: Görüşmeye Katılan Velilerin Çocuk Sayısına Yönelik Bilgiler.....	33
Tablo 3.2.2.3: Görüşmeye Katılan Velilerin İlk Çocuğunun Yaşına Yönelik Bilgiler.....	33
Tablo 3.2.2.4: Görüşmeye Katılan Velilerin İkinci Çocuğunun Yaşına Yönelik Bilgiler.....	34
Tablo 3.2.2.5: Görüşmeye Katılan Velilerin Üçüncü Çocuğunun Yaşına Yönelik Bilgiler.....	34
Tablo 3.2.2.6: Görüşmeye Katılan Velilerin İlk Çocuğunun Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler.....	35
Tablo 3.2.2.7: Görüşmeye Katılan Velilerin İkinci Çocuğunun Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler.....	35
Tablo 3.2.2.8: Görüşmeye Katılan Velilerin Üçüncü Çocuğunun Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler.....	36
Tablo 3.2.3.1: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Cinsiyetine Yönelik Bilgiler.....	36
Tablo 3.2.3.2: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Yaşına Yönelik Bilgiler.....	37
Tablo 3.2.3.3: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Almanya'ya Göç Ettiği Tarihe Yönelik Bilgiler.....	37
Tablo 3.2.3.4: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler...	38
Tablo 4.1.1: Çalışma grubundaki yöneticilerin bulunduğu faaliyet gösterilen derneklerin düzenlediği kurslara ilişkin tablo.....	41
Tablo 4.1.2: Çalışma grubundaki yöneticilerin bulunduğu faaliyet gösterilen derneklerin düzenlediği kursların eğitim diline ilişkin tablo.....	42

Tablo 4.1.3: Görüşmeye Katılan Dernek Yöneticilerinin Türkiye’den Beklentilerine Yönelik Bilgiler.....	44
Tablo 4.2.1: Görüşmeye Katılan Velilerin Çocuklarının Gittiği Derneğe Yönelik Bilgiler.....	47
Tablo 4.2.2: Görüşmeye Katılan Velilerin Çocuğunu Derneklerde Eğitime Gönderme Nedenine Yönelik Bilgiler.....	47
Tablo 4.2.3: Görüşmeye Katılan Velilerin Çocukların Katılmasını İsteddiği Kurslara Yönelik Bilgiler.....	49
Tablo 4.2.4: Görüşmeye Katılan Velilerin Çocukların Eğitimine Yönelik Türkiye’den Beklentilerine Dönük Bilgiler.....	50
Tablo 4.3.1: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Kurs Nedeniyle Gittikleri Derneğe Yönelik Bilgiler.....	52
Tablo 4.3.2: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Dernek Etkinliklerine Katılmalarında Etkili Olan Nedenlere Yönelik Bilgiler.....	52
Tablo 4.3.3: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Hangi Dernek Etkinliklerine Katıldıklarına Yönelik Bilgiler.....	53
Tablo 4.3.4: Görüşmeye Katılan Öğrencilere Derneklerdeki Eğitim Etkinliklerinin Sağladığı Katkılar.....	56
Tablo 4.3.5: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Derneklerde Verilen Kursların İhtiyaçlarını Karşılıyıp Karşılamaına Yönelik Bilgiler.....	59
Tablo 4.3.6: Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Türkiye’den Eğitimle İlgili Beklentilerine Yönelik Bilgiler.....	61

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Türkiye’den Avrupa’nın başat ülkelerinden Almanya’ya göç geçmişi yarım yüzyılı geçmiş durumdadır. Göçün sonucunda ortaya çıkan eğitim sorunları oldukça önem taşımakla birlikte ilerleyen zamanla sorun derinleşmektedir. Göç gerçekliğine dair Türkiye’nin çeşitli eğitim politikaları olmasına karşın politikaların yeterliliği tartışılır durumdadır. Sorunlara yönelik çözüm alanlarından biri Almanya’daki Türk Dernek’leridir. Türklerin kısıtlı olanaklarla yürüttüğü ve sergilediği çalışmaların yetersizliği Almanya’nın Türklere dönük yürüttüğü eğitim politikalarıyla doğrudan ilintilidir. Bu göstergeler ışığında ‘*Sivil Toplum*’ kavramıyla tanımlanan dernekler ise resmi sürüncemelerinin devre dışı bırakıldığı, toplumsal tabanlı tüm etkenlerinin yansıdığı ve yönetimlerle ilişki biçiminin daha açık ve anlaşılır olduğu alanlardır. Sivil Toplum kavramı tanımlı Türk Dernekleri Almanya’daki Türk toplumuyla doğrudan ilişki kurulabilecek kanalların başını çekmektedir. Öte yandan ilişki düzlemine dönük çalışmaları da kolaylaştırmaktadır. Sivil Toplum kavramı tanımlı derneklerin, nicel ve nitel kaynaklı sorunların ortadan kaldırılmasında etki alanında söz edilebilir. Ayrıca Almanya’daki Türk dernekleri eğitim sorunlarının çözümüne dönük oluşturulmaya çalışılan zeminin paydaş adresleridir.

1.1.Problem

İkinci Dünya Savaşını kaybeden Almanya’nın, ikiye bölündükten sonra Batı Almanya olarak bilinen Federal Almanya’sı, hasar görmüş sanayisini tekrar ayağa kaldırmak için misafir işçi olarak tanımladığı kişileri ülkesine davet etmiştir. 1955’ten itibaren İtalya başta olmak üzere çeşitli ülkelerle yapılan farklı zaman dilimlerini içeren sözleşmelerle, misafir işçiler, yani göçmenler, Almanya’ya göç etmiştir (Zarzavatçioğlu, 2014: 124). Türkiye’den de Almanya’ya ise ilk olarak 31 Ekim 1961’de yapılan Ankara Sözleşmesiyle, iş gücü ihtiyacını karşılama adına misafir işçi göçü gerçekleşmiştir. İlk işçi topluluğu Sirkeci Garı’ndan yola çıkmış ve savaşın etkisiyle büyük yara almış Almanya’nın, iş gücü ihtiyacına Türk işçiler tarafından büyük katkı sağlanmıştır. Türkiye bu göçün sonucunda dünyada Çin ve Hindistan’dan sonra döneminde en fazla göç veren ülke özelliğini de taşımaktadır (Genel, 2014: 302). Göç eylemini bu denli kolay gerçekleştirebilen Türklerin geçmişlerinden yola çıkılarak tarihlerinin her safhasında yaşam biçimlerinin

hareketliliğe dayandırıldığı görülebilir. Bunun sonucunda göç olgusunun Türklerin benliğinde ne denli kolay yer ettiği açıklanabilir.

Sanayi ve ekonomik yönden gelişmişlik düzeyi beliren her ülke işçi göçüne ihtiyaç duymaktadır. Bu sonuçla ülkeler göç olgusuna kapı aralamakta ve insan gücü ihtiyacını artırmaktadırlar. Türkiye'den Almanya'ya göçen işçilerin seçiminde ise Almanya tarafından işçilerin kendi yörelerine ait iş gücü becerilerinin dikkate alındığı söylenebilir. Bununla beraber göç süresince, Türklerin kimi kendi isteğiyle, kimi de Almanya'nın 1983 yılında kesin dönüş için verdiği maddi teşvikler sonucunda Türkiye'ye geri dönüşlerini gerçekleştirmişlerdir (Tekin, 2007: 47). Misafir işçi olarak gidip Almanya'ya yerleşen Türkler ise ilerleyen dönemlerde geride bıraktıkları ailelerini götürerek aile birleşimini sağlamışlardır.

Göçün sonunda Almanya'ya yerleşen Türkler bir dizi problemle karşılaşmış ve uyum merkezli '*kültürleşme*' sorunları yaşamışlardır (Şahin, 2010: 105). Sorunlar yıllar geçtikçe artmış 3. ve 4. kuşak diye adlandırılan yeni nesillerini de etkileyecek duruma gelmiştir. Öte yandan günümüzde Almanya'da yaşayan Türkler birçok sahada kendi iş alanlarını oluşturmuş ve Almanlarla eşit seviyede yaşam göstergelerine erişmişlerdir (Perşembe, 2010: 56). Almanya'da yaşayan Türklerin bu kazanımlarla birlikte eğitim seviyeleri yüksek ve başarılı nesil yetiştirme çabaları üzerinde durulması gereken önemli noktalardandır.

Günümüzde, Almanya'da en fazla nüfusa sahip göçmen topluluk olan Türklerin en önemli sorunlarından biri eğitim sorunudur (Perşembe, 2010: 57). Bu sorunla ilintili Türk kimliğinin unutulmaya yüz tutması ve yeni nesil tarafından Türkçenin yeterince bilinmemesi sorunun ardıllarınca sıralanmaktadır (Arslan, 2006: 242). Almanya'nın başkenti Berlin'de bulunan eğitim kurumlarında Türkçe konuşma yasağı, eğitim sorununun ve buna bağlı Türk kimliğinin ötelenmesi sorunu hakkında bizlere yeterince ipucu vermektedir.

Alman eğitim sisteminde, kimi zaman Almanya'nın bilinçli şekilde gerçekleştirdiği politikalar, kimi zaman Türklerin Almanya'da çok kültürlü ve parçalı görüntüleri Türklerin eğitime dair sorunlarına dair etkileri arttırmaktadır. Türklerin kendi içindeki bu çeşitlilik ve parçalı hali eğitim sorununu doğrudan etkilemektedir denilebilir.

Almanya'daki eğitim sisteminin yönetimi, merkezi yönetim ve ona bağlı Federal Hükümetlerden oluşan eyaletlerce paylaşılmıştır. Eğitim yönetiminin bu ikili yönetim biçimi Türkiye'nin oradaki soydaşlarına dair eğitim sistemi hedeflerini oldukça zorlamaktadır (Yılmaz, 2014: 1648). Federal hükümetlerin bölgelerinde bağımsız kararlar alabilmeleri Almanya'daki Türk öğrencilere yönelik kendi çıkarlarına hizmet eder politikaları belirlemesi kolaylığını sağlamaktadır. Aşağı Saksonya gibi bazı eyaletlerde, okullardaki Türkçe Öğretmeni ihtiyacı Türkiye ile yapılan anlaşmalar çerçevesinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından karşılanırken, çalışmanın yapıldığı Kuzey Vestfalya gibi kimi eyaletlerde ise bu durum yerini, okul yönetimlerinin öğretmenlerle yaptığı karşılıklı sözleşmelere bırakmaktadır.

Federal Göç ve Mülteciler Dairesi (BAUF) verilerine göre 2014 yılı itibari ile 2.900.000'u geçen nüfusuyla Almanya'nın en kalabalık göçmen kitlesi olan Türklerin eğitim başlığınca diğer bir sorunu da yeni neslin Alman vatandaşlığına geçmesinden dolayı Türk öğrenci sayısına dair istatistiksel verilerin kesin olarak belirlenememesi durumudur. Buradan yola çıkarak, üzerinde önemle durulması gereken husus ise bu denli kalabalık nüfusa sahip yeni nesil Türk gençlerinin eğitim sorunlarından kaynaklı kimliklerinin ve varlıklarının erimeye yüz tutmuşluğu gerçeğidir.

Tüm bu sorunlar dizisi, Almanya'daki Türklerin eğitim sorunlarına dair Türkiye'nin eğitim hedeflerine dair çözümlerini kısıtlamaktadır. Bu sonuçlar Türkiye'yi, kendi eğitim politikaları doğrultusunda ortaya çıkmış eksikliklerini tamamlamaya itmekte ve bu sorunların çözümüne dair başka adresleri değerlendirmeye götürmektedir.

Almanya'da eğitim politikalarımızın eksikliklerini giderme ve hedeflerine ulaştırma noktasında köprü özelliği taşıyan kanallardan biri de kuşkusuz Almanya'da eğitim etkinliklerini sürdürme gelen Türk Dernekleridir. Türk Dernekleri kitlelere eğitim amaçlarına dair hedefleri doğrudan ve aracısız verilebilecek adreslerdir. Eğitim etkinliklerimiz hedeflerine dönük atılacak adımlarda Almanya'daki Türk Dernek'lerinin varlığı oldukça önem arz etmektedir.

Bu çalışmada Almanya da kurulu bazı Türk Derneklerinin, yeni nesillere dönük eğitim çalışmaları ile eğitsel etkinlik ve sorunlara dönük istekleri incelenmiştir.

1.2.Araştırmanın Önemi

30/ 04/ 1992 tarih ve 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununa göre Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün görevlerinin maddelerinde;

(a) Türk millî kültürünün dış ülkelerde korunması, tanıtılması yaygınlaştırılması ile ilgili eğitim ve öğretim hizmetlerini düzenlemek oluşturmaktadır.

Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğünün görev sıralamasında;

(a) Yurtdışında bulunan vatandaşlarımızın ve çocuklarının öncelikle kültürel kimliklerini koruyucu ve yaşadıkları toplumla uyum içinde olmalarını sağlayıcı ve eğitim düzeylerini yükseltici önlemleri almak ve

(c) maddesi, Yurtdışında bulunan vatandaşlarımızdan ortak dil, kültür birliği olanların Türkçelerinin geliştirilmesi ve Türk Kültürü ile bağlarının sürdürülmesi amacı ile gerekli çalışmaları yapmak ve oluşturmak diye belirtilmektedir. 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun (d) bendince de 'Yurt içi ve yurt dışı eğitim hareketlerini takip etmek ve değerlendirmek' Talim Terbiye Kurulunun görevleri arasında belirlenmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Anayasası,

1982: 3797).

Belirtili görev ve sorumluluklar doğrultusunda, Almanya'da, dernekler merkezinde verilen eğitime dönük girişimlerle, yeni nesillerin eğitilmiş ve donanımlı birey olmaları, Türkiye açısından önem arz etmektedir. Almanya'daki Türklerin eğitilmiş ve donanımlı birey olmalarına yönelik ortaya çıkan göstergeler, Türkiye'nin Almanya merkezinde Avrupa'yla ilişkilerini kolaylaştıracak etkenlerin başında sayılacağı gibi Türkiye'nin kazanımlarının doğrudan bu göstergelerle ilişkili olduğu sonucunu ortaya çıkarabilir.

Almanya'da varlık gösteren Türk derneklerinin sürdürdükleri eğitim etkinliklerini belirleyip, derneklerin sorunlarını ortaya çıkarma durumu, Almanya'daki Türklerin Türkiye'ye dönük ortak yaşam bilinçlerinin güçlenmesine, güven duygularının sağlam zeminlere oturmasına ve olumlu göstergelerle zemine yayılmasına katkı sağlayabilir.

Araştırma, kimi hedef ve kazanımların gerçekleşmesi doğrultusunda, bu çıkarılara katkı sağlamayı hedeflemiştir.

1.3.Amaç ve alt amaçlar

Bu araştırmanın amacı, Almanya’da yaşayan Türk derneklerinin çocukların eğitimine yönelik eğitsel etkinliklerini, sorunlarını ve Türkiye’den beklentilerini belirlemektir.

Amaç doğrultusunda şu sorulara cevap aranmıştır;

- 1- Türk derneklerin eğitim etkinlikleri ve kapsamı nelerdir?
- 2- Türk derneklerinin eğitime dair sorunları(yasal, yönetsel ve politik) nelerdir?
- 3- Türk derneklerinin Türkiye’den eğitime yönelik beklentileri nelerdir?

1.4.Varsayımlar

Bu çalışmada Almanya’daki araştırmaya dönük görüşülen Türk derneklerinin genele etkisi olgusundan yola çıkılmıştır. Kaynak derinliğine ulaşıldığı varsayımıyla hareket edilmiştir. Çalışma yapılan grubun sorulara doğru cevap verdikleri kabul edilmiştir.

1.5.Sınırlılıklar

1-Araştırma Türk derneklerin eğitim etkinliklerine dair çalışmalarını içeren 2017 yılı ile sınırlıdır.

2-Araştırma, Sivil toplum kapsamı içerisinde eğitim etkinlikleri gösteren Almanya’nın Kuzey Westfalya Eyaletinin başkenti olan Hamm şehrindeki; Türk Ocakları (Türk Veliler Derneği), Kozluören Gençler Birliği, Mozaik Derneği, Diyanet İşleri Türkiye İslam Birliği ile Dortmund şehrini içeren Türk Eğitim Merkezi derneği ile sınırlıdır.

Kısaltmalar:

KGB: Kozluören Gençler Birliği

HTKO: Hamm Türk Kültür Ocağı

DİTİB: Diyanet İşleri Türk İslam Birliği

MD: Mozaik Derneği

TEM: Türk Eğitim Merkezi

OECD: Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütü

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Göç

Durağanlığı ötelemiş ve bulunduğu yerden ayrılma durumunu belirtir kavram göç kavramıdır. Türk Dil Kurumu Sözlüğünce göç kavramı Ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme eylemi, taşınma, hicret, muhacere olarak açıklanmaktadır. Göç insanın varoluşundan bu yana süregelen eylemlerinden biridir. Geçmiş ilkel dönemlere kadar gidebilir. Aynı zamanda göç kavramı bir yaşam biçimlendirme halidir. Öte yandan insanlığın eylemsel tanımlı göç halini zorunlu ya da gönüllülük esaslı gerçekleşmiş şekilleriyle tanımlayabiliriz. Zorunluluğu içeren tanım halinde savaşları, doğal afetleri, sürgünleri sıralayabiliriz. Göç etme kararlılığının kişilerin kendince olduğu ve daha iyi şartlarda yaşama arzusuyla yapılan göçü ise iş göçü olarak tanımlarız (Yılmaz, 2014: 1687). Ayrıca bu çeşitlemeye beyin göçü de eklenebilir. Göç kavramı göçü gerçekleştirenler ve göçü kabul edenler olmak üzere iki ana merkezde incelenebilir (Bingöl, 2006: 29). Ayrıca göç kavramı, kırsaldan şehre göç, kalkınma ihtiyacını merkeze almış iş gücü göçü ve eğitilmiş insanların gerçekleştirmiş olduğu nitelikli insan göçü ile (Tekin, 2007: 44) kimi kez ülkelerin karşılaşılmış olduğu mülteci göçü ile çeşitlenebilir.

Göç olgusuna tarihi pencereden bakıldığında ise, ilk kitlesel göç diye bilinen 4. Yüzyılı içeren, Türklerin Çinlilerden uzaklaşmak ve yeni yaşam alanları belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği, eylemin sonucunda ise bugünkü Avrupa halklarının da temelini atıldığı kavimler göçü ele alınabilir. Sonrasında yeni kıtaların keşifleri sonucu bu kıtalara gönüllü göçlerle birlikte köle sınıfının zorunlu olarak göç ettirilme durumu sıralanırken, son olarak 2. Dünya savaşı sonrası gerçekleşen iş gücü göçü de kitlesel göç hareketlerinin içinde değerlendirilmektedir (Bayraktar, 2013: 110).

Bu tanımlardan yola çıkarak Ulusların göç nedenleri arasında ‘İtici ve Çekici Faktörler Teorisi’ (Push-Pull Theory) yaklaşımını ele almakta fayda vardır (Çağlayan, 2006: 72). Emek piyasası ilişkisini içeren bu yaklaşım, dezavantaj içeren sonuçları avantajlı duruma getirme biçimiyle açıklanabilir. Köken ülkedeki bir takım eksikliklerle ortaya çıkmış olan olumsuz durumları göç edilmiş ülkede uygun koşullara ulaştırma hedefi bu yaklaşımın sonucudur. Bu kavram ‘Eritme Potası’

şeklinde tanımlanarak göçle gelen kişilerin, göç edilen ülkede 'Emilme' kavramıyla ilişkilendirilmesi ve evrilme durumuna yöneltmesidir. (Baştürk, 2010: 533).

Günümüzde göç kavramının tanımlanma biçimi, bize küreselleşme olgusundan hareket edildiği gerçeğini yansıtmaktadır. *Göç* ve *Göçmen* kavramının iç içe geçmiş ve birbiriyle bütün olduğu sonucuna değinilmektedir. Yanı sıra kendi karmaşık düzleminde tanım biçimi de göreceli göç kavramı, sosyal bilimlerle uğraşan kimselerce bir tanıma büründürülemezdir (Çağlayan, 2006: 89). Her ne olursa olsun göç kavramı sosyal bir olgu olarak değerlendirilmekte ve toplumlara dönük etkisini her geçen gün arttırmaktadır. Ayrıca süreklilik hali her haliyle günümüzde devam etmektedir. Yanı sıra günümüzde göç kavramını güvenlik kaygılarıyla tanımlamak ve kavrama bu yönde eğilmek dünyayı tanımlayamama durumudur. Bu durum yaşadığımız dünyaya da yabancı olmakla eşdeğerdir (Yılmaz, 2014: 1699). Ayrıca bu tutumun göç kavramını, tanımlanamaz bir yöne evirmekte olduğundan söz edilebilir.

Üstünde eğilmesi gereken söz konusu durum ise, göç alan ülkelerin artık göç tanımını tek taraflı bakış açılarıyla belirleyemez olmalarıdır. Günümüzde göç olgusunun kazanımları tek taraflı getiri ve kazançlarla sürdürülemezdir. Bu durum tarafların karşılıklı geliştirdiği ilişki düzlemiyle açıklanır bir hal almaktadır. Göç gerçeğine, göç etmiş ve göç edilmiş tarafın ortak penceresinden bakılır olması günümüzün en önemli getirisidir. Çift kutuplu bakış açılarıyla ortaya çıkmış sonuçlar, tarafların çıkar düzlemlerini birleştirmekte diğer yandan tarafları bütünleştirmektedir (Çağlayan, 2006: 86).

2.1.1 Türklerin Avrupa'yla Göç İlişki Geçmişi

Göç kavramı, kitlelerin yaşam biçimi şekliyle belirtebilir ve bu yaşam biçiminin eylemsel yansıması olarak öne çıkartabiliriz. Göç kavramının toplumlara ve kitlelere belli yaşam biçimlerine büründürdüğü olası durumlardandır. Kavrama bu yönden bakıldığında, ilkçağlardan bu yana bu duruma en tanıdık toplumlardan biri kuşkusuz Türklerdir. Öyle ki Türkler yaşamın sonlanmasını bile dünyadan göçmekle tanımlaya gelmiş bir toplumdur.

Türklerin Avrupalarla ilk ilişkileri Karadeniz'in kuzeyinde varlıklarını sürdüren İskit toplumlarına kadar indirgenebilir. Anayurt Orta Asya'daki hareketi merkeze alan yaşamları sonrası Kavimler Göçünün varlığı da bu eylemi destekler niteliktedir.

Kavimler göçü, dünya tarihinde çağ atlatan ve çağı değiştiren bir olgu olarak görüle gelmektedir (Kıyar, 2008: 179).

Anadolu'ya göç ettikleri dönemlerde ise yerleşik hayat biçimi onları biraz örselese de Türkler kendilerini durağan yaşam biçimlerinden her zaman uzaklaştırma eğilimi göstermişlerdir. Kurdukları büyük devletlerin ortaya çıkardığı politikalar sonucu Kıta Avrupa'sının doğusunun ele geçirilmesi ve batıya doğru yönelişleri fetihlerle birlikte göç halinin devamlılığıdır. Kavimler göçü ile gerçekleşen Hunların Avrupa'ya göçü, Uz-Peçenek Boylarının İdil Volga üzerinden bugünkü Bulgaristan'a yönelmesi ve Osmanlıların balkanlar üzerinden Avrupa'ya girmesi Avrupa'ya dönük hareketliliğin bir diğer geçmiş izleridir. Türklerin günümüze değin Avrupa ile ilişkilerinde keskin hatları barındıran tarihsel süreci, bahsi geçen dönemlerle şekillenmekle beraber günümüz sosyo-ekonomik ve politik ilişkilerini de belirler durumdadır (Sancaktar, 2011: 29).

2.1.2 Almanya'ya Göç Geçmişi

Almanya'ya göç eylemi konumuzu içeren kitlesel haliyle 1961'de başlamışken, Almanya'ya ilk göçü 1878 yılından itibaren ekonomik düzeyleri iyi ailelerin, çocuklarının eğitimi için Almanya'ya göndermesi olarak ele alabiliriz (Kırmızı, 2016: 146). Buna 1. Dünya savaşı öncesi Türk Subayların askeri eğitim almak için Almanya'ya gitmelerini ve ardından Cumhuriyetin ilk yıllarını içeren dönemlerde seçkin nitelikli öğrencilerin Almanya'ya eğitim için gönderilmesini ekleyebiliriz (Bingöl, 2006: 61). Ayrıca 2. Dünya Savaşı sonrası ticari gemilerle Hamburg'a gelen denizcilerin anlaşmaların dışında çalışmak için Almanya'da kaldığından söz edilmektedir (Doğan, 2005: 114).

31 Ekim 1961 yılında Federal Almanya ile yapılan Ankara Sözleşmesi gereğince başlamış gurbet yolculuğu günümüzü de kapsar hali ile süregelmektedir. İş göçüne dair sözleşmelerin genel itibari ile İtalya başta olmak üzere İspanya, Yunanistan, Portekiz, Fas, Tunus Türkiye ve o günkü adıyla Yugoslavya gibi Akdeniz Ülkeleri ile yapıldığı söylenebilir. Gurbete giden vatandaşlarımızın köylerine dolayısıyla yurtlarına kendi söylemleriyle *bir inek ve tarla parası* biriktirip dönmeyi arzuladığı süreç de kendini hala tamamlayamamıştır (Genel, 2014: 305). İlk dönemi içeren geri ve dönüşü planlanmış '*Gastarbeiter*' *misafir işçi* tanım hali, iki tarafın kontrolü ve hesapları dışında Alman ülkesine yerleşip yaşamaya kadar varmıştır. Bu tanım yerini

geçiş sürecinde Mitarbeiter(Çalışma/İş Arkadaşı) sonraki dönemde Migranten (Göçmenler) kavramına bırakmış ve zihinlerde de bu yönde evrilmiştir (Başkurt, 2009: 84).

Almanya'ya göç gerçekliğine 2.Dünya Savaşı'nda azalan nüfus sonucunda insan gücüne olan ihtiyaç açıklık getirebilir. Diğer Avrupa ülkelerinin ihtiyaçları farklı şekillerle sıralanırken Almanya'nın iş gücü odaklı göç ihtiyacı savaş ile ilintilidir. Savaş sonrasında Almanya'ya *işçi göçü* tanımı adı altında gerçekleşen göçü kitlesel ve ekonomik göçler kategorisince değerlendirmek mümkündür (Genel, 2014: 305).

Almanya ile 1961 yılında yapılan sözleşmeden önce bir kısım Türk gencin kendi olanaklarıyla 1958'de Almanya'ya kaçak işçi olarak gittiği de belirtilmekle beraber, Almanya merkezinde Avrupa'ya göç şu şekillerle sıralanabilir;

-Kişilerin bireysel olanaklarıyla sözleşme öncesi gidenler

-Almanya'nın ihtiyaç doğrultusunda kendi daveti

-Anlaşmalar sonucunda gidenlerin resmi şekilde aile birleşimleri

-Sivil Toplum adı altında dernekleşen Türklerin yasalar çerçevesinde Almanya'ya gidişi kolaylaştıran yöntemleri çözümlenmeleri

-Siyasal haklar ve talepler doğrultusunda irtica durumları şeklinde söz edilir (Genel, 2014: 306).

Dönemin getirilerince Almanya'ya göçün gerçekleştiği yıllarda Türkiye'de artan nüfusun etkisi ve ülke içinde artan işsizlik oranı da Türkiye'den Almanya'ya göçü tetiklemiştir. Göçün karşılıklı anlaşmalarca resmi olarak sonlandırılması 1973 yılına denk gelmektedir. Fakat Almanya'ya göç süreci 2000'li yılların başına değin karşılıklı sözleşmelerin dışında çeşitli yollarla devam etmiştir. Sonrasında Alman Hükümetinin aldığı kararlar doğrultusunda politik ve ekonomik kaygıyı içeren biçimleriyle yeniden şekillenmiş böylece Almanya tarafından göçün önü büyük ölçüde kesilmeye çalışılmıştır (Genel, 2014: 310).

Kuşaklar şeklinde tanımlanmış biçimiyle Almanya'da üç kuşağa ayrılmış Türklerin ilk kuşağını 1960'lı yıllarda Almanya'ya ilk gidenler oluşturmaktadır. İkinci kuşağı göç ve sonucunda ortaya çıkmış sorunlardan en fazla etkilenmiş olan 1970'li ve 1980'li yılların nesilleri oluşturmaktadır. Üçüncü kuşağı ise Almanya'ya ilk giden

kuşakların torunları ve ardılları olan günümüz nesilleri oluşturmaktadır (Arslan, 2006: 235).

Son dönemleri içerir haliyle Almanya merkezinde Avrupa'ya göç etme çeşitlerine evlilik nedeniyle göç edilmesi ve öğrenim görmek amacıyla gidilmesi de eklenebilir. Yanı sıra 2007 yılından itibaren Türkiye'den evlilik yolu ile Almanya'ya gidiş Alman taraflarca epey zorlaştırılmıştır. Belirli ölçütlerce, A1 seviyesi denilen sınavı geçip Almanca öğrenme şartı getirilmiş ve ülkeye giriş izni bu sınavda başarılı olmak şartıyla verilmeye başlanmıştır.

2.1.3 Göçün Yarattığı Sorunlar ve Sorunların Eğitimle Olan İlişği

1949 yılında Uluslar Arası Çalışma Örgütü (ILO) kapsamında hazırlanan 97 sayılı 'Göçmenlerin İstihdamı Sözleşmesince göçmenlerin çalışma koşulları düzenlenmiş, işçilere yönelik ayrımcılığın yapılmamasına yönelik çalışmalar belirtilmiş, fırsat ve muamele eşitliğine de vurgu yapılmıştır. Daha kapsamlı düzenlemeler ILO 1974 yılında 143 sayılı sözleşmesinde belirtildiği üzere 'Kötü Koşullardaki Göç ve Göçmen İşçilere Fırsat ve Muamele Eşitliğinin Sağlanması Sözleşmesince batının göç politikalarına ve göçe dair sorunların ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalar vurgulanmıştır (Baştürk, 2014: 353).

Türkler Almanya'ya işçi olarak gittikleri 1960'lı yıllardan günümüze değin ötekileşme ve dışlanma gerçeğiyle karşı karşıya kalmıştır. İlk dönem için yeni çevrelerine ve göç edilen ülkeye alışma hali dahi başlı başına sorunken, süreçle dil eksikliğinin ortaya çıkardığı sonuçlarla kendilerinden farklı olan bu toplumun kendine has kurallar bütünlüğüne de alışmamışlardır. Almanya'ya göç sürecinin devamında Türkler karşılıklı yapılan anlaşmalar dışında kötü şartlar içeren çalışma koşullarıyla da karşılaşmışlardır. Dil yetersizliğinin verdiği eksikliklerle uygun olduğu halen tartışılmakta olan ve yaşam şartlarını zora sokan maddeleri içerir anlaşmaları imzalamışlardır. Asbest içeren petrol ve plastik sanayi sınıflarında, yanı sıra zararlı kimyevi maddeler içerir fabrikalarda çalıştırılmışlardır. Türklerin yaşamlarını sürdürme adına barınma ihtiyacını karşıladıkları yerlerde son derece kötü koşulları taşımaktaydı. Türkler bu süreçte toplu halde yaşanan büyük barınma merkezlerinde ve firmaların heim (Wohnheim) denilen yurtlarında yaşamlarını sürdürmeye mecbur bırakılmışlardır. Fakat bu sorunlara rağmen dünyadaki çeşitli gelişmelerle ortaya çıkmış 1970'leri içerir petrol krizi ve Almanya içinde göçe karşı

tepkilerin artmasından kaynaklı gelişmeler diğer ülkelerle yapılan göç anlaşmalarını sonlandırmıştır. Anwerbestopp denilen yasalar çıkarılarak Türkiye'den de işçi alımı durdurulmuştur (Zarzavatçıoğlu, 2014: 125). Bu anlaşmaların sonlandırılması sonucunda göçün oluşturduğu karışık düzlem ve sorunlar kendini iyiden iyiye göstermiştir. Geçen zaman zarfında ise Türkler kendilerinin dillendirildiği şekliyle 'Türkiye'de Almanca, Almanya'da Yabancı' kavramıyla anılır olmuştur (Genel, 2014: 304).

Bu sorunların yanı sıra çeşitli problemlerin ardında sıralanmış göç kronolojisi, her alanda getirileri ve götürülerinin olduğu üzere eğitim merkezli sorunlarda da kendini hissettirmiştir. Göçün ilk zaman dilimlerinde '*Gastarbeiter*' misafir işçi diye adlandırılan Türk İşçilerin çocuklarına, geriye dönmeleri dileği kaynaklı, Türkiye'deki eğitim sistemine dönük Muttersprachliche Unterricht denilen anadil programı modelinde eğitim verilmiştir. Bu eğitim programının planlanma durumu ise ileriye dönük zaman zarfında eğitim alanındaki sorunların ilk safhası olarak nitelenebilir. 1970'lerin sonu ve 1980'in başlarında ise ilköğretimin 1. ve 2. kademelerindeki Türk çocukları Ulusal Sınıflar (Nationalklassen) denilen sınıflarda toplanıp Almanca yanı sıra Türkçenin ortak yoğunlukta olduğu programlarda yetiştirilmeye başlanmıştır (Arslan, 2006: 236).

Eksik etkileşim biçimi ve sorunlu sosyal ilişkilerin oluşturduğu zemin tüm davranışlara dönük olumsuz yansımaları da beraberinde getirmektedir. Bunun yansımalarını genel olarak eğitim ile sosyal yaşamı içeren bütün alanlarda görebilmek mümkündür. Bunların sonucunda ürün olarak Almanların günlük yaşamlarında dahi Türklerin köklü bir ulus olduğunu hiçe sayıp kendilerince uydurdukları lakap ve kötü sözlerle Türkleri küçümser tutumları görülebilmektedir. Stresli davranışların bütünü ve iki kültür arasındaki bocalamadan kaynaklı tepkiler Almanya'da bulunan Türkleri kimi zaman psikosomatik rahatsızlıklara doğru sürüklemiş, nesilleri olumsuz davranış bütünlüğüne doğru götürmüştür diyebiliriz. Tüm bu olaylar örgüsü, sonuçlarınca örgütlenme ve eğitim sorununu da doğurmaktadır.

Sorunları genel bir bakış açısıyla incelediğimizde;

- Göç sürecinin başından beri aşılamayan dil sorunu
- Artmakta olan işsizlik sorunu

- Sosyal dokunun uyumsuzluğu kaynaklı dinsel ayrışım
- Sosyo-ekonomi merkezli politik sorun ve beraberindeki adaptasyon sorunu
- Göçün ilk dönemlerinden bu yana istenilen düzeye gelemeyen eğitim sorunları olarak sıralanmaktadır (Bingöl, 2006: 65-66).

Almanya'daki eğitime dair somut sorunların başında dil sorunu gelmektedir. Bir diğer önemli sorun ise engelli öğrencilere yönelik oluşturmuş Sonderschule denilen özel öğretim kurumlarına Türk öğrencilerin bilinçli şekilde gönderilmesi durumudur. Bu okullara gönderilen öğrencilere dönük yakınma süreci yarım yüzyılı geçmektedir. Sonderschule denilen okullara öğrencilerin gitme durumu, genel okullaşma oranınca Alman kökenli öğrencilerde % 2'lerdeyken bu oran Türk ve yabancı kökenli öğrencilerde % 4,5 oranındadır. Alman eğitim sistemi içinde doğrudan öğrencileri üniversiteye hazırlamakta olan ve eğitim kalitesi tartışılmaz Gymnasium okullarında Türk öğrenci sayısı ise genel oranla karşılaştırıldığında %1,1 oranındadır (Arslan, 2006: 241). Bu sonuçların yanı sıra diğer bir sorun, pozitif ayrımcılığın etkisiyle çoğunluğunu Alman öğrencilerin oluşturduğu Gymnasiumlar ile çoğunluğu Türk öğrencilerin oluşturduğu '*Türk Gymnasiumları*' denilen okulların varlığıdır. Bu sistematik yapıya örnek olarak araştırmanın yapıldığı Hamm bölgesindeki Alman öğrencilerin çoğunluğu oluşturduğu Hommonense Gymnasium ile çoğunluğu Türk öğrencilerin oluşturduğu Maerkische Gymnasiumunu verilebilir. Özünde Gymnasium tanımındaki bu okullarda eğitim görmekten oldukça memnun olan Türk öğrenciler, Alman ailelerin ayrıştırıcı tutumları ve gizil baskıları sebebiyle kendilerini '*Türk Okul Gettosu*' şekliyle tanımlanan Türk Gymnasiumlarına yönlendirmektedir (Özdemir, Benzer ve Akbaş, 2009: 25). Bu gizil baskı, Türk gençlerini kötü temelli davranışlara sürüklerken beraberinde yeni yetişmekte olan nesilleri de umutsuzluğa sürüklemektedir. Yanı sıra Almanya'daki işsizliğin de Türkler üzerinde yoğunlaştığı düşünüldüğünde yeni neslin karanlık süreçlere sürüklendiği baş göstermektedir (Başkurt 2009: 87).

OECD (2009)'nin yaptığı araştırma sonucunda göç sonucu merkeziyle Türk Öğrencilerin Sorunları başlığınca Almanya'daki Türklerin eğitim sorunları şu şekilde sıralanmaktadır;

- Okul Öncesine gidişin azlığı,
- Anadili yeteri kadar bilememe sonucunda her iki ülkede kültürel uyumsuzluk hali,

- Büyük çoğunluğunu Türklerin oluşturduğu okullara gitme sonucunda resmi dilin olması yanı sıra akademik dilde olan Almancayı yeteri kadar bilmemelerinin getirileri,
- Dil yetersizliği nedeniyle özel eğitim kurumları bazında sayılan okullara öğrencilerin gönderilmesi ve bu sayının gün geçtikçe artması,
- İleriye dönük rehberlik ve yetersiz yönlendirme durumu kaynaklı okuldan uzaklaşma hali,
- Meslek okullarını bitirmeleri akabinde staj ile ilk dönem çalışma haklarına erişememe durumu,
- Eğitim programı çerçevesince verilmekte olan Anavatanla ilgili kötü imaj
- Kültürel ilişkiye kapalı öğretmenlerin öğrencilere dönük olumsuz etkisi
- Ailelerin okullara ve eğitime yönelik ilgisizlikleri
- Göçmen öğrencilere dönük rehberlik hizmetlerinin yetersizliği

Ayrıca Alman eğitim sisteminde göçmen kökenli öğrenci olmak başlı başına bir sorun olarak görülmektedir. Almanya’da ilkokul sonrası ortaokul için öğretmenlerin tavsiye niteliğindeki raporları, öğrencilerin kategorize edilmiş hangi ortaokul seviyesine gideceğini belirlemektedir. Buradaki ölçüt sadece Alman diline hakimiyete indirildiğinden dile hakim olamayan fakat esasında başarılı öğrenciler ‘*Öğrenme Zorluğu Olan Çocuklar Okuluna*’ gönderilmektedirler. Yeni dönemde ise Türk çocukların Almancaya hakim olmama nedenlerine sonradan Almanya’ya evlenerek giden gelin ve damatların Almancayı bilememe etkenini de eklenebilir. Bu durumun doğurduğu sonuçlar dil yetisi ile orantılı eğitim başarısını da olumsuz yönde etkilemektedir (Bingöl, 2013: 128-138). Bu çerçevede göç ve eğitim ilişkisi, kendi kapsamında birçok sorunla varlığını göstermiş durumdadır. Ayrıca bu ilişki çeşitli tanımlarla da sıralanıp devam etmektedir.

Avrupa ülkelerinin geneli itibari ile baş gösteren Almanya’da da etkilerini gösteren genel sorunlardan bir tanesi de eğitime dair kararların tek elden ülke yönetimi tarafından verilmesidir. Almanya da Eğitim Müşavirlikleri ve Ataşeleri yıllardır süre gelen sorunu belirleyip üst makamlara tek elden iletmeden öteye gidememiştir. Türkiye’den gelen dosya ve evrak işleri yanı sıra takip edilen bölgelerin bürokratik işleriyle uğraşmaktan öteye gidilememiştir. Ayrıca Alman eğitim sistemi içerisinde yeni nesil Türk çocuklarının eğitim sorunlarına dair müdahale etkileri de yok denecek kadar azdır (Doğan, 2005: 116).

Alman eğitim sisteminde belirlenen politikalar gereği Öğretmenlere verilen eğitim sürecinde üniversitelerde gösterilen ve göçmenlere yönelik ‘Yabancılar Pedagojisi’ adıyla anılan dersin geçmişi bile ancak 2000’li yıllara dayanmaktadır. Göçün üzerinden geçen 30 yıllık serüvenden sonra bu eğitimin bu denli geciktirilmesi dahi Türklerin yaşadığı sorunların birikimine yol açmıştır. Yanı sıra yeterliliği tartışılır biçimiyle Almanya’da, öğretmenlere dönük ‘çok kültürlü öğretim’ başlığında yer yer hizmet içi eğitimin verildiği de görülmektedir (Parmaksız ve Kısakürek 2013: 116).

Kitlesel ve ekonomik göç kategorisinde tanımlanan Türk göçünün Almanya merkezinde Avrupa’yla etkileşim düzlemi, eğitim başlığında da ileriye dönük yapılacak olan tüm planlarla da ilişkilidir. Tanım kitlesel şekliyle ekonomik ve eğitim merkezli olarak da çeşitlenebilir.

2.2.Sivil Toplum

2.2.1 Sivil Toplumun Örgütünün Tanımı ve Çerçevesi

Sivil Toplum kavramı inceleme adına ele alındığında, geçmişten günümüze birliktelik merkezli bütüncülük akla gelmektedir. Sivil Toplum Türk Dil Kurumu’nun tanımıyla: ‘*Devletin denetimi altında olmayan, kararlarını bağımsız olarak vererek toplumsal etkinliklerde bulunan bireyler topluluğu*’ olarak açıklanmaktadır. Askeri çerçeve bütünlüğünden uzak, Latince kökenli ‘‘Civil’’ sözcüğünden evrilmiş ve sivil ibareli grupların ya da toplulukların bir araya gelmesiyle oluşmuş bir kavramdır. Toplulukların çıkar birlikteliğinin varlığı da Sivil Toplum kavramının tanımını destekler niteliktedir (Aslan,2010: 358). ‘Sivil toplum’ ile yönetmekten sorumlu, erk güç- ‘devlet’, özerk bütünlük ilişkisinde, karşılıklı demokratikleşme bütünlüğünü birbirlerine sunmaktadırlar (Yıldız, 2007: 55).

Sivil Toplum kavramının geçmişini irdelediğimizde ise ilk olarak Eski Yunan’la başlamış olan süreç ve 1300’lü yıl İngiltere’sinin Kilise’ye dönük verdiği mücadelenin sonuçları karşımıza çıkmaktadır (Keyman, 2008: 5). Batı’da Sivil Toplum, Sanayi Devrimini izleyen süreçle toplumsal ve siyasal süreçlerin takibinde ortaya çıkmıştır (Uçar, 2010: 3). Bugünkü anlamda modern Sivil Toplum kavramını şekillendiren olaylar örgüsü ise Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği’nin dağılmasıyla oluşan üniter yapıların dağılmasıyla oluşan Orta Avrupa coğrafyası ile bir diğer bölge Güney Amerika’daki, sınıf hareketlerinin, liberal anlayışa geçiş süreci ile açıklanmaktadır (Aslan, 2010: 362).

Öte yandan Avrupa merkezli Batı Dünya'sının geçmişle ilintili Sivil Toplum birikimleri çeşitli biçimlerle sıralanırken, Türklerin Sivil toplum anlayışına dair birikimleri de kendilerini yansıtır şekilde örnekler barındırmaktadır. Bunların başında en örüntü belirtir şekliyle Ahilik Teşkilatı sayılabilir. 'Alpler Örgütü' şeklinde nitelenmiş esnaf temelli bu yapı, özünde dini ve toplumsal kültür yapılarının biçimlenmesi ve ahlak değerleri merkezine alan kazanımlar şeklinde nitelenmektedir. Bugünkü şekliyle birliktelik kavramının geçmişe dönük en önemli izdüşümlerinden biri sayılan bu anlayış Sivil Toplum kavramına dair önemli örneklerden biri olarak kabul edilmektedir (Özerkmen, 2004: 69). Kendi içinde sınıfsal tabakaları ortadan kaldırmış aynı zamanda sosyal ilişkileri tek düzleme indirgemiş örgütlenme biçiminin diğer önemli bir yanı ise örgütlenme biçimiyle kendi kendini denetleyen bir yapıya sahip olmasıdır (Demirpolat ve Akça, 2004: 374).

Günümüzde Sivil Toplum kavramı kendine yeni düzlemler kurmuş ve farklı tanımlarla açıklanır duruma gelmiştir. Üç boyutu içeren bu ilişik düzeyli biçim Sivil Toplum kavramının gelişmiş tanımlarından birini içerir. Bunlar, 'Örgütsel Yaşam Olarak Sivil Toplum, Demokratik Toplum Olarak Sivil Toplum ve Kamusal Alan Olarak Sivil Toplum' şeklinde sıralanmaktadır. Bu bütünlüğünün birbiri ile olan ilişkisi Sivil Toplum evreleri haliyle kendi içinde kendini kontrol etmeyi sağlamakta ve sağlıklı işler hale getirmektedir (Keyman, 2008: 13).

Almanya'daki Türkler gelişmiş toplumların ortaya çıkarmış olduğu gelişmişlik düzeyi tanımıyla çoktan tanışmış olmakla birlikte Sivil Toplumun tanımlarının çeşitlerince üstlerine düşen görev ve sorumlulukları epey zamanlardır yerine getirmektedir diyebiliriz. Buradan hareketle, modern dinamiklerin ortaya çıkardığı Sivil Toplumun eğitimle ilişkisi bu çerçevede açıklanabilir. Sivil Toplum-Eğitim örüntüsünü tüm bu sıralanmış biçim ve boyutlarıyla ele alıp açıklayabiliriz. Sivil Toplum Kavramının içinde barındırdığı dinamikler kişilerin hak ve özgürlüğü noktasında eğitim ile ilişkilendirilip doğal bir sonuç olarak ortaya çıkagelmektedir. Sivil Toplum, 'Örgüt' tanımı kavramınca incelendiğinde ortaya çıkmış ürünler toplamıyla örgütler; siyasi, ekonomik, sosyal ve kültürel çalışmalarıyla insanları evrensel değerlere götürmektedir. Ayrıca kişileri olumlu yönde değişimlere ulaştırma, ulaştığı bireylere de iyi yurttaş olma değerleri aşılama amacı gütmektedir (Baştürk, 2014: 345-362). Yasa çerçeveleri ile kendi içinde önemli nitelikler gösteren Avrupa'nın Temel Hak Bildirileri de Sivil Toplum Örgütlerine bakış açılarında, Eğitim-Öğretim

hakkı düzleminde onları destekler nitelikler göstermektedirler. Hak ve özgürlüklerin üst kurullar nezdinde de garantiye alınıp önemsenir olması, Sivil Toplum anlayışının kendi içinde ne denli öneme sahip olduğu göstergelerindedir (Keyman 2008: 3).

2.2.2 Dernek Kavramı ve İşlevleri

Sivil toplum kavramının en önemli alt ulamlarından biri de; kitlelerin kendilerini tanımlama ve gerekli ereklere ulaştırma amacıyla kurdukları derneklerdir. Türk Dil Kurumu'nca dernek: '*belirli bir ortak amacı geliştirmek için kurulan yasal topluluk, cemiyet*' olarak belirtilmektedir. Türk dilinin değişim içeriği gösterir söylevlerine dahi konu olmuş 'Düğün dernek kurma' sözü, bir araya gelme, toplanma ve örgütlenme durumunu içermektedir (Yavuziğit, 1995:425).

Egemen erk gücün biçimlenerek çeşitli dengelerle kurumlar düzleminde dağıtılması görüşünü bir çok bilim insanı savunagelmiştir. Yüzyılımızın bilim adamlarından Tocqueville' ye göre 'egemen devletin gücü, en iyi biçimde dernekler yoluyla sınırlandırılabilir'. Diğer bilim insanı Durkheim'inde bu görüşleri destekler tutumu söz konusudur. (A.g.e., 1995: 429).

Bir çeşit örgütlenme hali de olarak adlandırılan dernek kavramı yetki ve sorumlulukların dağılım içerikleri ile de ele alınmaktadır. İnsanlık tarihinin ilk dönemlerini içerir zaman dilimlerinden beri her türlü eylem hali barındıran işlevsel tepkileri, toplumlar dayanışma ruhu ile karşılamaya gayret göstermişlerdir. Bu sonuçla günümüz koşullarında da birlik anlayışının ürünleri olarak ortaya çıkmış çeşitli dernek çeşitlemelerine ulaşla gelinmiştir. Bu tanımlardan yola çıkarak örgüt tanımınca dernek kavramı, bir amaçtan öte, bütünsellik içeren amaç ve hedeflerin gerçekleşmesine yönelik, bir araç olarak belirtilmektedir (Tortop, 2016: 55-56).

Sivil toplum merkezinde dernek kavramına, Türkiye'nin tarihi penceresinden bakıldığında, toplumsal gelişmeler doğrultusunda sosyal ve siyasal değişimleri içermekte olan tarihi dönemlere denk geldiğini görmekteyiz. 1908'deki meşrutiyet ilanı ile birlikte oluşturulmaya çalışılan sivil toplum merkezli dernek kurma çabaları cumhuriyetin ilanı ile hızlanmış ve çok partili dönemle de gelişme kaydetmiştir (Yavuziğit, 1995: 421).

Sivil Toplum nezdindeki dernekler, işlevlerince, iki grupta ele alınmaktadır; Birinci grup derneklerin kendini ifade eder şekliyle tüzük ve kuralların belirlediği açık işlev

belirten grup, ikinci grup ise amaçların açıkça belirtilmediği, kendi içinde gizli hedeflerin barındığı, gizil işlevlerin olduğu gruptur. Açık İşlev örgütsel beceri kazanma eğiliminde toplumsal bütünleşmeyi sağlarken, Gizil İşlev ise amaçlanan düzeyde toplumlara evirmeyi hedeflemektedir. Derneklerin belirli ödev ve sorumluluklarının yanı sıra, temsil ettikleri kitlelere dönük belirli yükümlülük taşıdığı da varsayılabilir gelmektedir. Gizil ya da açık işlevlerin hedefleri doğrultusunda derneklerin var olma süreçleri, erk gücünün etkisini törpüleyip ortak yaşam olgusunu tabana yaymayı gerekli kılmaktadır. Böylece erk güç dernekler aracılığıyla bireyler nezdinde toplumlarla daha yararlı ilişkiler kurma eğilimi gösterir (A.d.e.: 431).

İlişkiler ağının temelinde bu işlevlerin açığa çıkmasına yönelik dernek merkezinde örgütün çevre ilişkisi de oldukça önem arz etmektedir. Bu çevresel ilişkisine bağlı koşullar ve biçimleri;

- Teknolojik Koşullar
- Yasal Koşullar
- Siyasal Koşullar
- Ekonomik Koşullar
- Demografik Koşullar
- Ekolojik Koşullar
- Kültürel Koşullar

şeklinde sıralanmıştır (Tortop, 2014: 79).

Sıralanan koşullar doğrultusunda oluşmuş sonuçlar bizlere örgüt bağlamındaki derneklerin, hedeflediği amaçlara hangi işlevsel uğraşlarla ulaşacağına dair ipuçları verebilir. Kültürel birikimler ve bunların oluşturduğu sonuçlardan güç alan, yanı sıra birikimlerini gizil işlev tanımlı hedeflerle birleştirmiş ortaklıklar, belirtilen koşulların ürünü olarak ortaya çıkabilir.

Nitekim Avrupa merkezinde Almanya ile ilişkilerin en önemli adresi Avrupa Birliği bünyesindeki Avrupa Toplulukları Komisyonu Sivil toplum dernekleri ile diyalog amaçlarını,

- Üye Devletler bazında aday ülkelerle birliğin Sivil Toplumun tüm kesimleri arasında temasları ve deneyimleri geliştirmek,

- Gelecek dönemlerdeki genişleme sonucu ortaya çıkacak fırsat ve bir o kadar zorlukların anlaşılır hale gelmesini sağlamakla birlikte aday ülkelerin tarihsel kültürel geçmişleri hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak,
- Temelini oluşturan gerçekler doğrultusunda birliği oluşturanlarla aday ülkelerin birbirlerini anlamalarına yönelik anlaşmaları sağlama şeklinde sıralanmaktadır (Dartan, 2012: 152-153).

2.2.3 Almanya'daki Türk Dernekleri

Almanya'da varlık gösteren Türk Dernek'lerinin alan çalışmalarını; eğitim ve bilimi merkeze alan, dini çalışmalar yürüten, çeşitli gezi faaliyetleri yürüten, müzik ve spor çalışmalarını merkezine alan olarak sıralayabiliriz.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi'nin sivil toplum merkezinde derneklerle ilgili Hükümünde

Madde 20: Her şahıs, silahsız ve saldırısız toplanma ve dernek kurma yanı sıra derneğe katılma serbestine sahiptir. Bu maddeden yola çıkıldığında;

İnsan Hakları Ve Temel Hürriyetlerin Korunmasına İlişkin Sözleşmede ise (İlgili Hüküm):

Madde 11 dernek kurma ve toplantı özgürlüğünün üstünde durmaktadır.

Md,11-1: Herkesin Barışçıl amaçlarla toplanma, başkalarıyla dernek kurma hakkı vardır (Uçar, 2010: 30).

Avrupa Birliği Temel Hakları Bildirgesince;

Madde 14: Eğitim Hakkı

1. Herkes, eğitim görme ve mesleki ve sürekli eğitimden yararlanma hakkına sahiptir.

2. Bu hak, serbest zorunlu eğitim görme olasılığını da içerir.

3. Demokratik ilkelere ve ailelerin çocuklarının kendi dini, felsefi ve eğitim konusundaki inançlarına uygun olarak eğitim ve öğretim görmelerini sağlama hakkına saygı gösterilerek eğitim kurumları tesis etme özgürlüğüne, bu özgürlük ve hakkın kullanılmasına ilişkin ulusal mevzuata uygun olarak saygı gösterilmelidir noktasına işaret eder.

Madde 22: Kültürel, dini ve dilsel çeşitlilik ilkesi üzerinde durur,

Birlik, kültürel, dini ve dilsel çeşitliliğe saygı gösterecektir;

Bahsi geçen maddelerden yola çıkarak, eğitim üzerindeki kazanımlara yönelik Almanya'daki Türk varlık temsiliyetini en iyi biçimde yansıtır çalışmaların dernekler aracılığıyla yapılacağı, çıkan sonuçlar doğrultusunda eğitim etkinliklerinin meşru zeminde dernekler tarafından karşılanabilmesi yoluna gidilebilir.

Almanya'nın Türkiye ile yaptığı anlaşmalar çerçevesince Türklere verilmiş, sosyal-ekonomik ve eğitim kazanımları mevcutta işlemektedir. Bu kazanımların yeter düzeyi tartışılmakta olup istenilen seviyeye çıkarılma çabası Sivil Toplum kavramı üzerinden derneklerle ilişkilidir.

Uçar (A.g.e.: 43) 18 Kasım 1961 tarihinde kabul edilmiş 26 Şubat 1965 yürürlüğe giren karşılıklı anlaşmayı içeren şart 1989'de Türkiye tarafından onaylanarak aynı yıl Resmi Gazetede yayımlanmıştır. *Bölüm I 5. Tüm çalışanlar ve çalıştıranlar ekonomik ve sosyal çıkarlarını korumak amacıyla ulusal ve uluslararası kuruluşlar düzeyinde örgütlenme özgürlüğüne sahiptir.* AB Müktesebatı ve Ülkeleri ile Türkiye Dernekler Mevzuatının Karşılaştırılmasını incelediği çalışmasında; *Avrupa İnsan Hakları Bildirgesi 20. Maddesi ve Avrupa Sosyal Şartı kapsamına atıfla Alman Dernekler Kanunu'nun 1. Maddesi, Federal Almanya'da dernek kurulması serbesttir.* Almanya'da dernekler mevzuatına göre Derneklerin kurulum kararı ve 'yetki' karar devri yerel yönetimlerce verilmektedir. Alman yasalarının 9. Maddesi gereği dernek kurma hakkı tanınır. Ayrıca Almanya'da kayıtlı dernek ve kayıtlı olmayan dernek ayrımı da mevcuttur. Yanı sıra yine yasanın 14. Maddesince Yerli-Yabancı Dernek ayrımınca Alman hukukuna tabi olarak Almanya'da kurulu dernek olup, yönetici ya da üyelerinin tamamı veya çoğunluğun yabancı olduğu 'Yabancı Dernekler ile yurt dışında yerleşik bulunan, fakat organizasyonu ve etkinlikleri Almanya'ya uzanan derneklere de 'Yabancı Uyruklu Dernekler' denilmektedir.

2.3.Almanya Eğitim sistemi ve Türk Dernekleri

2.3.1 Almanya Eğitim Sistemi

81 milyon nüfusuyla Avrupa'nın en kalabalık nüfusunu barındıran Almanya'nın 16 eyaleti bulunmaktadır. 17.845 milyonla eyaletlerin en büyüğünü Kuzey Ren-

Vestfalya Eyaleti oluşturmaktadır. Bu Eyalette 640.000 Türk yaşamakla birlikte, 226.000'i alman vatandaşlığına geçmiştir (Bulgan, 2007: 133). Bu eyaletlerin tümünde eğitim politikasını “*Her bireye kendi yetenek ve ilgi alanına göre en uygun eğitim imkânını sağlamak*” ülküsü belirlemektedir (Acar, 2010: 4).

Almanya’da birleşmeden önce 11, Doğu ve Batı Almanya’nın birleşmesiyle sayısı 16’ya yüksemiş eyaletlerin en üstünde merkezi bir Eğitim Bakanlığı bulunmakla beraber, Eyaletler eğitim ve kültür politikalarını içeren konularda kararlarını kendilerince de verme yetkisine sahiptir. Genel itibari ülke genelini içeren Eğitim Bakanlığı olmakla birlikte genel yetkiler eyaletlerdeki Eğitim bakanlıklarınca paylaşılmaktadır. Federal bölgeleri kapsayan eğitimin planlanması ile genel politikalar çerçevesindeki sorunların çözümü ise; Eğitim Bakanlığı Konferansı, Federal Eğitim ve Bilim Bakanlığı yanı sıra Eğitim Planlama ve Araştırma Teşkil Hükümet Eyalet Komisyonu’nca yapılmaktadır. Tavanda genel ilkeler doğrultusunda eğitim basamaklarını içeren konular, okul yönetim konuları, yönlendirme sınıfları, mesleki eğitim gibi çeşitli konularda eyaletlerce uyulması gereken zorunluluklar varken, yanı sıra eyaletlerin kendine özgü karar alma hakları da vardır. Kimi kez bu eyaletler okul örgütlerince de büyük ayrımları içerir. Genel itibari ile Alman eğitim sisteminde okul öncesi eğitimi (Kindergarten) 3-6 yaş arasını kapsamakla birlikte zorunluluk esası yoktur. Zorunlu Eğitim dönemi 6 yaşında başlamakla birlikte eyaletler arası küçük farklarla 12-13 yıl aralığında sürmektedir. Tüm eyaletleri kapsar biçimde ilkokul 4 yıl olmakla beraber, her çocuğun 6-8 yılı içerir şekilde, eğitimine çeşitli okul türünde devam etme zorunluluğu vardır (Özenç, 2013: 101).

İlköğretim (Grundschule) 5-10 yaşlarındaki çocukların devam ettiği sonrasında eyaletler arasındaki farklılıklarla 3 ya da 4 çeşit okul türünde (Hauptschule, Realschule, Gesamtschule ve Gymnasium) eğitim hayatının devam ettiği aralıktır. Bu farkın sonuçlarını belirleyen faktör ise dördüncü sınıfın ilk dönem sonundaki başarı düzeyidir. Eğitim sisteminin temellendiği en önemli nokta ise çocukların kapasiteleri doğrultusunda imkan ve kabiliyetlerinin merkeze alınmasıdır. Alman eğitim sisteminin ana omurgasını bu görüş ve yöneliş oluşturmaktadır (Perşembe, 2010: 61).

Genel itibari ile Alman Eğitim Merkezlerince öğrencilere temel okul döneminin ilk 2 yılında not verilmemektedir. Genel değerlendirme diye tanımlanan biçimde çocukların gelişim düzeyleri raporlanmaktadır. Her birey kendi yetenek ve ilgi alanı doğrultusunda eğitim biçimini belirleme özgürlüğüne sahipken yanı sıra din eğitimi

alıp almama hakkına da sahiptir. Eğitim araç gereçleri ve ders kitapları çocuklara geri alınmak şartıyla ücretsiz verilmektedir. Ders kitaplarının seçimi eyaletlerdeki Eğitim Bakanlıklarınca onaylanır haliyle okullardaki Öğretmen kurullarınca belirlenmektedir. Lise ders kitaplarında dünyada sanat görüşü kanıtlanmış, ilerici diye tanımlanan yazarlara yer verilmektedir. Bu yazarların içinde Türkiye'yi temsilen; Nazım Hikmet, Fakir Bayburt, Yaşar Kemal ve Aziz Nesin gibi yazarlar yer almaktadır. Okullara gidiş geliş için servisler yerine toplu taşıma araçları kullanılmaktadır. Almanya'da okullarda Alman milli marşı söylenmemekle birlikte bayrak törenleri de yapılmamaktadır. Bu hassasiyetin altında Alman neo-nazilerin bu eylemleri kötüye kullanmaları yatmaktadır. Genel itibari ile Almanya'daki eyaletlerde 200 iş gününü kapsayan bir eğitim-öğretim takvimi işlemektedir. Bu dönem ağustos ayında başlayıp temmuz ayında sona ermektedir. Genel tatilin yanı sıra Paskalya tatili, Noel tatili ve dini bayramları içeren tatiller Alman eğitim-öğretim sisteminde yerini almaktadır (Özenç, 2013: 103).

Almanya'da genel itibari ile öğretim basamakları şu şekilde sıralanmaktadır;

Okul Öncesi Eğitimi (Kindergarten) :

3-6 yaş aralığındaki çocukların eğitimine dönük zorunlu olmayan dönemi kapsamaktadır (Özenç, 2013: 101).

İlköğretim Eğitimi (Grundschule) :

5-10 yaşlarını içeren dönemdir. Bu dönemde zorunluluk esastır. 4 yıl sürmekle beraber bir sonraki dönem olan ortaöğretime geçişte 4. Sınıfın ilk dönem karne notu etkilidir (Perşembe 2010: 61).

Ortaöğretim Hauptschule (Temel Eğitim Okulu) :

Daha iyi niteliğe sahip Realschule ve Gymnasium okullarına gidemeyecek öğrencilerin ara mesleğe dönük gittiği okullardır. 9. Sınıftan ayrılan çocuklar mesleki eğitimine devam etmekte ve 10/B diploması alarak bir üst okula devam etmektedir.

Realschule (Ortaokul) :

Fen dersleri ve yabancı dil ağırlığına yönelik ortaokullardır. 10.sınıfta mezun olunur ikinci bir yabancı dil okuyanlar Gymnasium okuluna devam etme hakkı kazanırlar (Koçak, 2012: 153-154).

Gesamtschule (Çok Amaçlı Okullar, Geçiş Okulları) :

Bu okullar öğrencileri mesleki eğitimle beraber öğrencileri yükseköğretime de hazırlamaktadır. Bu okullar 11, 12, 13. sınıflar düzeyinde devam edebilir. Bu model okullar Haupschule, Realschule ve Gymnasium arasındaki yatay geçiş özelliğini kolaylaştırmaktadır.

Bu okulların geçiş kolaylığı negatif yönde de kendini gösterebilir. Her eyaleti içermekle birlikte en yaygın hali Aşağı Saksonya'dadır (A.g.e., 2012: 154).

Gymnasium (Akademik Lise) : İleri düzey eğitim veren ve öğrencileri yükseköğretime hazırlayan okullardır. Bu okullar son derecesinde 13 yıllık eğitim-öğretim yılını kapsamaktadır. İlk kademesi 10. sınıfta, 2. kademesi Rheinland-Pfalzda 13. sınıfta, Saarlandda ise 12. sınıfta Abitür denilen olgunluk sınavını vermekle başarılı sayılıp mezun olunacak okullardır (Özenç, 2013: 104).

Fachoberschule (Teknik Lise) :

Öğrencilerin yöneleceği meslek dalları arasında uzmanlaşmasını ve bu yönde becerilerini geliştirmeyi amaçlayan okullardır.

Sonderschule (Özel Öğretim Okulları) :

Normal sayılabilecek okullarda başarı gösterememiş çocuklara dönük özel öğretim okullarıdır (Özdemir, Benzer ve Akbaş, 2008: 28).

Ortaöğretim II. Kademe

Gymnasium Oberstufe :

Lise 1 düzeyini tamamlayan öğrencilerin devam ettiği yükseköğretime hazırlık amaçlı 3 yıl süreli genel eğitim özelliği taşımakta olan dönemdir. Gymnasium'u Realschule'de ikinci yabancı dilini bitirmiş 10/B diplomalı öğrenciler bu kademedeki öğrenim hakkına sahip olmaktadır. Ardından Abitür ve Allgemeine Hochschulreife denilen 'Olgunluk Sınavına' girip başarılı olduktan sonra yükseköğretime devam edilmektedir.

Berufsschule (Yarı Zamanlı Meslek Okulu) :

Kurumsal eğitimle beraber uygulama eğitimi içeren okullardır. Haupschule okulunu bitiren ve 2 ya da 3 yıl süren meslek okulu niteliğindeki eğitim kurumlarıdır. İkiye ayrılmaktadır; Berufsschule'dan mezun olunduktan sonra 2 yıl süreli Berufsaufbauschule ve üst branş okulu Fachoberschule'dur. Bu okul Gymnasium 12.

sınıfını başarı ile bitirmiş öğrenciler ile Hauptschule ve Realschule okullarının 10. sınıfını bitirip 4 yıl meslek eğitimi almış öğrencilerinden oluşmaktadır. Ayrıca bu okullara devam edebilmek için ‘Olgunluk Belgesi’ denilen belgeyi almaya hak kazanmış olmak gerekmektedir (Özenç, 2013: 105).

Yükseköğretim:

Almanya’daki üniversiteler farklı alanlarda lisans ve lisansüstü vermekle beraber seçimlerini genellikle lisedeki başarı düzeyine göre yapmaktadır. Almanya’da öğrenciler not ortalamaları doğrultusunda diledikleri üniversiteye kayıt yaptırabilmektedir (Perşembe, 2010: 67). Merkezi sınavın yokluğunda Gymnasium ve Gesamtschule adlı okulların son sınıflarında uygulanan ve müfredat temelli Abitur sınavı üniversiteye geçişteki ölçüttür. Abitur sınavının sonucunu, Gymnasium ve Gesamtschule’nin son iki yılındaki okul başarı puanının %64’ü ve yazılı sınavın %36’sı etkilemekte ve sınav sonuçlarını başka okullardaki öğretmenler değerlendirmektedir. Başarılı öğrencilere Allgemeine Hochschulreife ‘Olgunluk Belgesi’ verilir ve bu belge dışında bir şey aranmaksızın herhangi bir üniversiteye kayıt yapılabilir (Koçak, 2012: 157).

Yükseköğretim çeşitlerini sıralarsak;

Üniversiteler / Teknik Üniversiteler

Yüksekokullar

Üniversiteler:

Genel Üniversiteler: Bilimi merkezine alan ve bilim adamı yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır.

Teknik üniversiteler: Teknik alanında bilim adamı yetiştiren bilimsel araştırma merkezli mühendislik bazında yükseköğretim kurumlarıdır (Özenç, 2013: 105). Almanya’da yükseköğretim isteğe bağlıdır. Öğrenciler daha önceki eğitim dönemlerindeki akademik başarılarına göre çeşitli yükseköğretim kurumlarına (üniversiteler ya da yüksekokullar) devam edebilir. Her kuruma giriş için belli koşulların olması ile birlikte, genelde öğrencilerin yeterlilik (Abitur) sınavını geçmiş olması beklenmektedir. Gerekli koşulları yerine getirip başarılı olan her öğrenci yükseköğretime devam edebilir (Boobekova ve Erman, 2016: 176). Merkezi bir sınav sistemi uygulamayan Alman eğitim sisteminde Gymnasium ve Gesamtschule

adlı okulların son sınıfına gelen öğrenciler için uygulanan müfredat temelli Abitur sınavı sonucundaki başarı düzeyi, öğrencilere üniversitelere giriş için çeşitli olanaklar sağlamaktadır. Bu sınavlarda alınan puanlar Gymnasium ve Gesamtschule'nin son iki yıllarında alınan okul başarı puanının %64'ünü, yazılı sınavların da %36'sını kapsamaktadır (Koçak, 2012: 157). 2012/13 akademik yılı ve sonrasında; Almanya genelinde, 108 üniversite, 215 kolej, 52 sanat okulu, 29 idari bilimler fakültesi, 17 teoloji (din bilimleri) ve 6 eğitim fakültesi olmak üzere toplam 427 yükseköğretim kurumu eğitim-öğretime devam etmektedir (Gölpek ve Uğurlugelen, 2013: 70).

Yüksekokullar;

Gesamthochschule (Çok amaçlı yüksekokullar):

Birçok yükseköğretimi içinde barındıran yüksekokullardır.

Padagogische Hochschule (Eğitim Yüksekokulu):

Liselerin üstündeki eğitim alanlarına eğitici yetiştiren yükseköğretim kurumudur.

Kunsthochschule / Musikhochschule:

Güzel sanatlar ve müzik alanında eğitim veren yüksekokullardır.

Fachhochschule (Meslek Yüksekokulu) :

Mesleklerin bilimsel yönden gelişimine katkıyı amaçlayan yüksekokullardır.

Verwaltungshochschule (idare meslek yüksekokulu):

Kamu ve yönetimine idari bazda insan kaynağı yetiştiren yüksekokullardır.

Ayrıca Almanya'da yüksekokulu bitirmek için çeşitli sınavlar yapılmaktadır bunlar;

Diploma ara sınavı (Diplomhauptprüfung): Teknik, sosyal ve iktisadi alanlar dışında fen bilimleri alanını da kapsayan bilim içerikli yazılı çalışmadır.

Üniversite düzeyinde bizleri yakından ilgilendiren biçimiyle Essen Üniversitesi öğretim programı kapsamında Türkçe Öğretmenliği Bölümü mevcuttur. Buradan mezun öğretmenler Almanya genelinde Türk öğrencilere Türkçeyi öğretecek şekilde mezun olmaktadır (Bingöl, 2013: 306)

Master: İki bölümden oluşan, sınav merkezli akademik çalışma yöntemlerini içeren yazılı ve sözlü sınav bütünlüğüdür.

Devlet Sınavı (Staatsexamen): Devlet içindeki yüksek bürokratları seçmek ve belirlemek adına yapılan sınavdır. Bu sınav sonucunda devlet merkezli Eczacılık, Öğretmenlik, Hukuk ve Tıp alanını kapsayan meslek türleri yapılabilir.

Doktora:

Almanya'da doktora çalışmaları yönetmeliklerce yapılmaktadır. Doktora çalışması yapmadan önce yüksek lisans zorunluluğu yoktur. Kişilere sistem içerisinde mezun olduğu üniversite dışında da lisansüstü(doktora) eğitimi yapma kolaylığı sağlanmaktadır (Özenç, 2013: 107).

Geliştirme Eğitimi						
Çeşitli Formlarda Genel ve Mesleki Geliştirme Eğitimi						
		Mesleki Geliştirme Eğitimi	Genel Yüksek Okul Olgunluğu	Mesleki Eğitim Veren Yüksek Okul Mezuniyeti (Lisans Diploması, Yüksek Lisans, Devlet Sınavı) <ul style="list-style-type: none"> • ÜNİVERSİTE • TEKNİK ÜNİVERSİTE • TEKNİK MESLEK YÜKSEKOKULU • ÇOK AMAÇLI YÜKSEKOKULU • EĞİTİM YÜKSEKOKULU • SANAT YÜKSEKOKULU • MÜZİK YÜKSEKOKULU • MESLEK YÜKSEKOKULU • İDARE MESLEK YÜKSEKOKULU 		
		BRANŞ OKULU	AKŞAM LİSESİ/KOLEJ			
13	19	Mesleki Eğitim Mezuniyeti	Meslek Yüksek Okul Olgunluğu	LİSE ÜST BASAMAĞI		
12	18	MESLEK OKULARINDA VE İŞLETMELERDE MESLEKİ EĞİTİM	MESLEK OKULU	ÜST BRANŞ OKULU	Çeşitli Okul Türlerinde: Lise. Meslek Lisesi/ Branş Lisesi. Çok Amaçlı Okul	
11						
10		Okulda veya Kooperatif Sistemde Mesleki Eğitim Yılı				
		10. Sınıftan Sonra Orta Derece Okul Mezuniyeti (Realschulabschluss)B) 9. Sınıftan Sonra Temel Eğitim Mezuniyeti (Hauptschulabschluss)B)				
9	16		10. YIL OKULU	REALSCHULE	LİSE	ÇOK AMAÇLI OKUL
	10	BEDENSEL VE ZİHİNSEL ENGELLİLER OKULU	HAUPTSCHULE	ERWEITERTE		
				REALSCHULE		
5		Okula Bağımlı veya Okula Bağımlı Olmayan Yönlendirme Basamağı				
4	6	BEDENSEL VE ZİHİNSEL ENGELLİLER OKULU	İLKOKUL			
1						
3	YAŞ	BEDENSEL VE ZİHİNSEL ENGELLİLER OKULU	ANAOKULU (İSTEĞE BAĞLI)			

Kaynak: (Özenci, 2013)

2.3.2 Türk Dernekleri ve Eğitim

Yaşam süreçlerini günümüzde tümenden Almanya'daki sosyal disipline göre belirleyen Almanya'da ki Türkler, Almanların onları *Auslander* (yabancı) diye adlandırmalarına rağmen, kendilerini Batı Almanya Türkleri olarak tanımlar olmuşlardır. 30-40 yıl sonrası Almanya sınırları içinde Türkiye doğumlu Türklerin var olmayacağı düşünüldüğünde tanımın önemi kendini doğrular olmaktadır (Karataş, 1999: 17).

Almanya'nın bir göçmen ülkesi olduğu ve kendi içinde bir çok kültürü barındırdığı gerçeği yadsınamaz. Almanya' da '*Kültürlerarası Eğitim Öğretim Bilgisi Konsepti*'nin çoğulcu toplumlara dönük almış olduğu kararlar mevcuttur. Önem maddelerinden biri de Sivil Toplum Kuruluşu çatisınca derneklerin etkinlik ve çalışmalarını gerçekleştirebilmesidir. Çeşitli sivil toplum kuruluşlarınca, önem sırasıyla belirtilen bu görevlerin Almanya tarafından yerine getirilmediği eleştirisi süre gelmektedir. Almanya'nın göçmen ülkesi olduğu gerçeği ile tam anlamıyla yüzleşmesi ve bahsi geçen sıralı maddeleri kabul etmesi gerekliliği savunulmaktadır (Coşkun, 2016: 150).

Bu çerçevede önem maddesinde geçen sorumluluklar, birçok alanda olduğu gibi eğitim alanında da çalışma yapmakta olan Almanya'daki Türk Derneklerini doğrudan ilgilendirir durumdadır. Bu doğrultulardan yola çıkarak dernekler eğitim etkinlik çalışmalarını sürdürmektedir. Almanya'da varlık gösteren Türk Dernekleri, tüzüğünde eğitim etkinliği içeren tüm dernekler gibi, Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi'nin 14. ve 22. maddelerinde sıralı, eğitim ve kültürlerini koruma hakları maddelerinden faydalanma hakkına sahiptir (Avrupa Temel Haklar Bildirgesi, 2000: 14/1-22). Türk derneklerinin haklar toplamı Alman dernek yasası 14. maddesinde sıralı yabancı dernekler başlığı altındaki tüm kazanımları da kapsamaktadır (Uçar, 2010: 14). Almanya'daki Türk dernekleri eğitim etkinlik ve çalışmalarını bahsi geçen yasalarca sıralı maddelere dayanarak sürdürmektedir. Sivil irade düzlemi ve sınırları içinde Türk dernekleri yapmış oldukları tüm etkinlik ve çalışmaları, Almanya'daki Türklere ulaştırma gayretindedirler. Dernekler hedeflerine ulaşabildikleri doğrultuda, akademik ve kültürel düzeyde birçok etkinlik gerçekleştirmektedir. Etkinlik çalışmaları kimi kez akademi düzeyinde olan ders düzeylerini geliştirme amacı taşırken kimi kez de yöre kültür öğelerini içine alan folklorik öğeleri içermektedir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada Nitel Araştırma Yöntemi kullanılmış ve çoğul kanıt kaynaklarından yola çıkılmıştır (Seggie ve Bayyurt, 2015: 119). Araştırma deseni, olguyu kendi yaşam çerçevesince (içeriğince) inceleme kaynaklı, Durum (Örnek Olay) Çalışmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 313). Çalışma, kurum veya grup çalışmasına dönük içeriği barındırması ve bir durumun derinliğine araştırması sebebiyle durum çalışması özelliği taşımaktadır. Sivil Toplum kapsamındaki derneklerin birer kurum, üye bireylerin ise birer grup olması, diğer yandan bu kurum ve grupların beklentileri ile sorunlarına dair derin araştırma durumu, çalışmanın durum çalışması göstergeleridir. Araştırmaya dönük var olan durum birbirinden farklı özellikler göstermektedir. Ayrıca araştırma genel sonuçlara varmayı amaçlamamıştır (Seggie ve Bayyurt, 2015: 120). Duruma ilişkin sonuçların genellemesi de söz konusu değildir. Araştırmanın bu yanı da durum çalışması özelliği göstermektedir.

Araştırma; Avrupa'nın en kalabalık ülkesi durumundaki, Federal İstatistik Dairesi'nce (2017) 82.880 milyona ulaşmış Almanya'nın 16 eyaleti içindeki 17.845 milyonla en fazla nüfusuna sahip ve 640.000 kişiyle en çok Türk'ü barındıran Kuzey Ren-Vestfalya eyaletinin sınırları içindeki önemli oranda Türk nüfusunun olduğu Hamm ve Dortmund şehrini kapsamaktadır. Anlamlı bir grup niteliği içeren çalışma, durum çalışması özelliğince güncel durumları anlama ve aydınlatma amacı taşımaktadır.

3.2 Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; Kuzey Westfalen'deki Hamm Şehrinden 5, Dortmund Şehrinden ise 2 Dernek oluşturmaktadır. Çalışma grubu; çalışmaya dair derneklerin 7 yöneticisi, derneklere üye 56 veli ve derneklerde eğitim etkinliklerine katılan 66 öğrenciyi kapsamaktadır. Araştırmaya dönük derneklerin farklı siyasal altyapı ve görüşleri yansıtır olmaları çalışma yapılmalarına dönük tercihte etkili olmuştur. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan dernekler;

Hamm

- Hamm Türk Kültür Ocağı

- Kozluören Gençler Birliği
- Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)
- Mozaik Derneği
- Hamm Türk Veliler Birliği

Dormund

- Türk Eğitim Merkezi (TÜGEM)'dir.
- Dormund Türk Veliler Derneği

Hamm Türk Kültür Ocağı: 1976 yılında kurulmuş olan bir dernektir. 1990 yılında kendi bünyesinde, derneğe bağlı üyelerden oluşmuş 'Hamm Türk Veliler Birliği' adı altında, öğrencilerin eğitimleri ve geleceklerine dair çalışmalar yürüten bir diğer dernek daha meydana gelmiştir. Dernek, Türklerin birlik ve beraberliğini amaçlayan, kültürel, sosyal ve eğitim içerikli faaliyetler göstermektedir. Dernek ayrıca olgunlaşma (aufbau) kursları olarak adlandırılan müzik, resim mesleki eğitimleri kapsayan eğitsel faaliyetler vermektedir.

Kozluören Gençler Birliği: Almanya'nın Kuzeyren-Wesfalya eyaletinin Ruhr bölgesinde yaşayanlarca kurulmuş yöre derneğidir. Almanya'da kurulmuş ilk yöre derneklerinden olup aynı zamanda Almanya'daki ilk köy derneklerindedir. 1996 yılında kurulmuş olan dernek kültürel ve geleneksel merkezli eğitim faaliyetleri yürütmektedir. Dernek ismini Manisa ilinin Soma ilçesine bağlı Kozluören köyünden almaktadır. Derneği oluşturan üyelerin bölgeye yerleşmeleri, yörenin ve çalışma alanının geçtiği Ruhr bölgesinin ortak iş kolu olan kömür madenlerinden kaynaklanmasıdır. Toplumsal birlik veya uğraşla Almanya ve Türkiye arasında kalmış gençliğin bir arada bütünleşme sorununu, unutulmaya yüz tutmuş kültür ve gelenekleri göz önünde bulundurmaya, üyeleri ve dernek birlikteliğine gönül veren şahısları bir çatı altında tutup eğitici faaliyetler sergilemeyi hedeflemeye dönük dernek amaçlarına sahiptirler.

Diyanet İşleri Türk İslam Merkezi (Hamm): Dini, sosyal, kültürel ve sportif faaliyetleri gerçekleştirme amacıyla 05.07.1984 yılında Alman Dernek Yasasınca kurulmuş ve kurulduğu aşamada 135 olan şube sayısı 960'a ulaşmış birliğin Hamm temsilciliğidir.

Mozaik Derneği (Mosaik e.V): 2001 yılında kurulmuş olan dernek, başta Türkler olmak üzere göçmenlere yönelik bir dizi faaliyetleri içeren çalışmalar yürütmektedir.

Yerel aktörler ve diğer derneklerle işbirliği içinde olan dernek, bünyesinde, proje merkezli çalışmaların yanı sıra dini ve kültürel çalışmalara yer vermektedir.

Türk Eğitim Merkezi (Dormund): 3 Kasım 1992 yılında Türk Diplomatların ve Alman makamların desteği ile kurulmuş, Türkçe, Türk Kültür Dersleri, Geleneksel Türk Sanatları Kursları, müzik ve Türk Halk Danslarını içeren eğitim çalışmalarını içeren dernektir. Dernek ayrıca Alman vatandaşlığına geçmiş Türk gençleri için YÖS (Yabancı Uyruklu Öğrenci Sınavı) merkezli eğitim çalışmaları da sürdürmektedir.

Türk Veliler Derneği (Dormund): 2008 yılında Türk öğrencilerin eğitim ile ilgili sorunlarına ve hedeflerine dair kurulan dernekler topluluğudur. Kuzey Vesfalya eyaleti içinde bulunan Ruhr bölgesinde çeşitli şubeleri ve çalışmalar vardır.

3.2.1 Çalışma Grubundaki Yöneticilerin Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

3.2.1.1 Çalışma grubundaki derneklerin kuruluş yıllarına ve yöneticilerin demografik özelliklerine ilişkin tablo

Grup		f	%
Dernek Adı	Kozluören Gençlerbirliği E.V.	2	28,55
	Türk Veliler Derneği	1	14,29
	TÜGEM E.V.	1	14,29
	Türk Kültür Ocağı	1	14,29
	Mozaik E.V.	1	14,29
	DİTİB	1	14,29
	1976	1	14,29
Dernek Kuruluş Tarihi	1983	1	14,29
	1993	1	14,29
	1996	2	28,55

	2001	1	14,29
	Belirtmemiş	1	14,29
Cinsiyet	Erkek	7	100,00
	Kadın	-	0,00
Öğrenim Durumu	Ortaokul	1	14,29
	Lise	3	42,86
	Meslek Lisesi	1	14,29
	Lisans	2	28,56
Çalışma Şekli	Tam Zamanlı	3	42,86
	Yarı Zamanlı	3	42,86
	Belirtmemiş	1	14,28
Yaş	37	2	28,57
	44	2	28,57
	46	1	14,29
	53	2	28,57

Görüşmeye katılan yöneticilerin 2(28,55)'si Kozlu Ören Gençlerbirliği Eğitim Vakfı, 1((%14,29)'i Türk Veliler Derneği, 1(%14,29)'i TÜGEM Eğitim Vakfı, 1(%14,29)'i Türk Kültür Ocağı, 1(%14,29)'i Mozaik Eğitim Vakfı ve 1(%14,29)'i DİTİB' de yönetici olarak görev yapmaktadır. Dernek kuruluş tarihi 1(%14,29)'inin 1976 yılı, 1(%14,29)'inin 1983 yılı, 1(%14,29)'inin 1993 yılı, 1(%14,29)'inin 1993 yılı, 2(%28,55)'sinin 1996 yılı, 1(%14,29)'inin 2001 yılı ve 1(%14,29)'inin kuruluş tarihi belirtilmemiştir. Katılımcı yöneticilerin tamamının cinsiyeti erkektir. Katılımcı yöneticilerin 1(%14,29)'i ortaokul, 3(%42,86)'ü, 1(%14,29)'i meslek lisesi ve

2(%28,56)'si lisans mezunudur. Katılımcı yöneticilerin 3(%42,86)'ü tam zamanlı, 3(%42,86)'ü yarı zamanlı ve 1(%14,29)'i öğrenim durumunu belirtmemiştir. Katılımcı yöneticilerin 2(%28,57)'si 37 yaşında, 2(%28,57)'si 44 yaşında, 1(%14,29)'i 46 yaşında ve 2(%28,57)'si 53 yaşındadır.

3.2.2 Çalışma Grubundaki Velilerin Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

Tablo 3.2.2.1 Görüşmeye Katılan Velilerin Cinsiyetine, Yaşına, Mesleğine Yönelik Bilgiler

Cinsiyet	n	%
Kadın	30	54,5
Erkek	25	45,5
Toplam	55	100,0
Yaş	n	%
30-39 Yaş	14	25,5
40-49 Yaş	34	61,8
50 Yaş ve Üzeri	7	12,7
Toplam	55	100,0
Mesleğiniz	n	%
İşçi	30	54,5
Memur	6	10,9
İşveren	4	7,3
Yönetici	2	3,6
Ev hanımı	9	16,4
Diğer	4	7,3
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan 55 velinin 30(%54,5)'u kadın ve 25(%45,5)'i erkektir. Görüşmeye katılan velilerin 14(%25,5)'ü 30 ile 39 yaş aralığında, 34(%61,8)'ü 40 ile 49 yaş aralığında ve 7(%12,7)'si 50 yaş üzerindedir. Görüşmeye katılan velilerin 30(%54,5)'unun mesleği işçi, 6(%10,9)'sının mesleği Memur, 4(%7,3)'ünün mesleği İşveren, 2(%3,6)'sinin mesleği yönetici, 9(%16,4)'unun mesleği ev hanımı ve 4(%7,3)'ünün ise diğer meslek türlerindedir.

Tablo 3.2.2.2. Görüşmeye Katılan Velilerin Çocuk Sayısına Yönelik Bilgiler

Çocuk Sayısı	n	%
1 Çocuk	28	50,9
2 Çocuk	14	25,5
3 Çocuk	12	21,8
4 Çocuk	1	1,8
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 28(%50,9)'inin çocuk sayısı 1, 14(%25,5)'ünün çocuk sayısı 2, 12(%21,8)'sinin çocuk sayısı 3 ve 1(%1,8)'inin çocuk sayısı 4'tür.

Tablo 3.2.2.3. Görüşmeye Katılan Velilerin İlk Çocuğunun Yaşına Yönelik Bilgiler

İlk Çocuğun Yaşı	n	%
10 yaş altı	15	27,3
10-13 yaş	23	41,8
14-16 yaş	4	7,3
17 yaş üstü	13	23,6
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 15(%27,3)'inin ilk çocuğu 10 yaşının altında, 23(%41,8)'ü 10 ile 13 yaş arasında, 4(%7,3)'ü 14 ile 16 yaş aralığında ve 13(%23,6)'ü 17 yaş ve üzerindedir.

Tablo 3.2.2.4. Görüşmeye Katılan Velilerin İkinci Çocuğunun Yaşına Yönelik Bilgiler

İkinci Çocuğunun Yaşı	n	%
10 yaş altı	11	20,0
10-13 yaş	4	7,3
14-16 yaş	7	12,7
17 yaş üstü	5	9,1
En az 2 Çocuğu olanlar	27	49,1
İkinci Çocuğu Olmayan	28	50,9
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 11(%20)'inin ikinci çocuğu 10 yaşının altında, 4(%7,3)'ü 10 ile 13 yaş arasında, 7(%12,7)'ü 14 ile 16 yaş aralığında, 13(%23,6)'ü 17 yaş ve üzerinde ve 28(%50,9)'i en fazla 1 çocuğu vardır.

Tablo 3.2.2.5. Görüşmeye Katılan Velilerin Üçüncü Çocuğunun Yaşına Yönelik Bilgiler

Üçüncü Çocuğunun Yaşı	n	%
10 yaş altı	2	3,6
10-13 yaş	4	7,3
14-16 yaş	4	7,3
17 yaş üstü	3	5,5
En az 3 Çocuğu olanlar	13	23,6
Üçüncü çocuğu olmayan	42	76,4
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 2(%3,6)'sinin üçüncü çocuğu 10 yaşının altında, 4(%7,3)'ü 10 ile 13 yaş arasında, 4(%7,3)'ü 14 ile 16 yaş aralığında, 3(%5,5)'ü 17 yaş ve üzerinde ve 42(%76,4)'si en fazla 2 çocuğu vardır.

Tablo 3.2.2.6. Görüşmeye Katılan Velilerin İlk Çocuğunun Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler

İlk Çocuğun Okulu	n	%
İlkokul-İlköğretim	20	36,4
Ortaokul	8	14,5
Lise	23	41,8
Lisans	4	7,3
Mezun	1	1,8
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 20(%36,4)'sinin ilk çocuğunun okuduğu okul ilkokul-ilköğretim, 8(%14,5)'i ortaokul, 23(%41,8)'ü lise, 1(%5,5)'i mezun olmuştur.

Tablo 3.2.2.7. Görüşmeye Katılan Velilerin İkinci Çocuğunun Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler

İkinci Çocuğun Okulu	n	%
İlkokul-İlköğretim	4	7,3
Ortaokul	1	1,8
Lise	7	12,7
Lisans	1	1,8
En az 2 Çocuğu olanlar	13	23,6
İkinci çocuğu olmayan	42	76,4
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 4(%7,3)'ünün ikinci çocuğunun okuduğu okul ilkokul-ilköğretim, 1(%1,8)'i ortaokul, 7(%12,7)'si lise, 1(%1,8)'i lisans ve 42(%76,4)'si en fazla 1 çocuğunun okuduğu okulu belirtmemiş ve bir önceki tabloda gösterilenler yer almaktadır.

Tablo 3.2.2.8. Görüşmeye Katılan Velilerin Üçüncü Çocuğunun Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler

Üçüncü Çocuğun Okulu	n	%
İlkokul-İlköğretim	1	1,8
Lise	1	1,8
Lisans	1	1,8
En az 3 Çocuğu olan	3	5,5
Üçüncü Çocuğu olmayan	52	94,5
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 1(%1,8)'inin üçüncü çocuğunun okuduğu okul ilkokul-ilköğretim, 1(%1,8)'i Lise, 1(%1,8)'i lisans ve 52(%94,5)'si en fazla 2 çocuğunun okuduğu okul belirtilmiştir.

3.2.3. Çalışma Grubundaki Öğrencilerin Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

Tablo 3.2.3.1 Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Cinsiyetine Yönelik Bilgiler

Cinsiyet	n	%
Kız	39	59,1
Erkek	27	40,9
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından 39(%59,1)'u kız, 27(%40,9)'sı erkektir. Bu durumda katılımcı öğrenciler arasından her 5 katılımcıdan 3'ünün kız olduğu söylenebilir.

Tablo 3.2.3.2. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Yaşına Yönelik Bilgiler

Yaşı	n	%
10 yaş altı	7	10,6
10-13 yaş	15	22,7
14-16 yaş	24	36,4
17 yaş üstü	20	30,3
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından yaşlarıyla ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 7(%10,6)'si 10 yaş altında, 15(%22,7)'i 10 ile 13 yaş aralığında, 24(%36,4)'ü 14 ile 16 yaş aralığında ve 20(%30,3)'si 17 yaş ve üzerindedir. Bu durumda, görüşmeye katılan her 5 öğrenciden 1'inin 17 yaşın üzerinde olduğu ve ayrıca görüşmeye katılan öğrencilerden çoğunluğunun 14 ile 16 yaş aralığında olduğu söylenebilir.

Tablo 3.2.3.3. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Ailelerinin Almanya'ya Göç Ettiği Tarihe Yönelik Bilgiler

Aileniz Ne Zaman Göç Etti	n	%
1980 öncesi	49	74,3
1980-1989 yılları	9	13,6
1990-1999 yılları	7	10,6
2000 yılından sonra	1	1,5
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından ailesinin Almanya'ya göç ettiği yıl ile ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 49(%74,3)'u 1980 öncesinde ailesinin göç ettiği, 9(%13,6)'u 1980 ile 1989 yılları aralığında ailesinin göç ettiği, 7(%10,6)'si 1990 ile 1999 yılları aralığında ailesinin göç ettiği cevabı alınmıştır. Bu durumda,

görüşmeye katılan her 2 öğrenciden 1'inin ailesinin 1980 öncesinde Almanya'ya göç ettiği söylenebilir.

Tablo 3.2.3.4. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Okuduğu Okula Yönelik Bilgiler

Okuduğunuz Okul	n	%
İlköğretim	13	19,7
Ortaokul	31	47,0
Lise	22	33,3
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından okuduğu okul ile ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 13(%19,7)'ü ilköğretim (Grundschule) öğrencisi, 31(%47,0)'i ortaokul (Realschule-Gesamtschule) öğrencisi, 22(%33,3)'si lise (Gymnasium veya Berufsschule,) mezundur. Bu durumda, görüşmeye katılan öğrencilerin yarısının ortaokul öğrencisi olduğu (Realschule) söylenebilir.

3.3 Veri Toplama Araçları

Almanya'da yaşayan Türk vatandaşlarının sivil toplum merkezli eğitim eksikliklerine yönelik çalışma planı belirlenmiş ve sonrasında verilen karar neticesinde çalışma takvimi oluşturulmuştur.

Yapılması planlanan çalışma süreci uzman gözetiminde gerçekleşmiştir. Uzman nitelikli alanında seçkin kişilerce yapılan fikir alışverişi ve kararlar sonrası verilere dönük soruların hazırlanması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmaya dönük görüşme formlarındaki sorular, birden fazla uzman görüşüne sunulması yanı sıra uzman görüşlerinin önerileri doğrultusunda yenilenerek gözden geçirilmiş ve araştırmanın verimliliği dikkate alınarak tekrar düzenlenmiştir.

Yönteme dair belirlenen plan çerçevesince, araştırma başlamazdan önce araştırmaya dair 2 dernek yöneticisi, 2 adet derneklere üye veli ve ailelerinden izin alınmış 3 öğrenci ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Pilot uygulamaların

değerlendirmelerine dönük tekrar uzman görüşlerinin alınması sonucu veri görüşme soruları belirlenmiş ve uygulanmaya dönük çalışma yapılması kararlaştırılmıştır.

Ayrıca yapılan araştırmada, gözlem merkezli yüz yüze görüşmenin yanı sıra yarı yapılandırılmış görüşme formu, ses kayıt cihazı ve görsel kayıtlar eşliğinde görüşme tekniğinin diğer öğelerinden yararlanılmıştır. Yanı sıra yapılan tüm görüşmeler araştırmacı tarafından kağıta aktarılıp yazıya dökülmüştür.

Uzman yardımı öncülüğünde hazırlanmış ve pilot uygulamalar sonucunda gelen dönütlerce belirlenmiş sorularla Almanya’da eğitim etkinliği gerçekleştiren derneklerin eğitim etkinlikleri, Türkiye’den beklentileri ile eğitime yönelik sorunlarına dönük cevaplar aranması hedeflenmiştir.

Durum çalışması desenine yönelik verilere ulaşma düzeni sıralı ve desene uygunluğu hususuna dikkat edilen çalışmanın, kendi içindeki önemi ile araştırma hedeflerine erişme konusundaki hassasiyetine özen gösterilmiştir. Bu doğrultuda çalışmaya ilişkin problem durumları ortaya koyulmuş ve çalışmaya dönük planlar sonlandırılmıştır.

3.4 Verilerin Toplanması

Çalışmanın ve problem durumunun belirlenmesi takibinde Almanya’daki derneklere yönelik çalışma kararı verilmiş ve derneklerle çalışılma olanağı belirli Almanya’daki kimi Türk dernekleri ile birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya dönük olumlu tutum alan dernekler ile çalışma biçimleri belirlenmiş ve çalışma planları önceden hazırlanmıştır. Verilerin toplanılması amacıyla 24.12.2016-02.01.2017 ve 20.01.2017-03.02.2017 tarihlerini kapsayan aralıklarda, görüşme yapılacak kişilerden gerekli izinlerin alınması sonucu önceden planlanmış randevularla, çalışmaların yapılacağı Almanya’daki Türk derneklerine gidilmiştir. Çalışmaya başlamadan önce ailelerinden izin alınmış 3 öğrenci ile çalışmaya ilişkin pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Yapılan pilot uygulama sonrası araştırmaya dair dernek yöneticileri, veliler ve ailelerinden izin alınmış öğrencilerle; görsel kayıt, ses kayıt cihazı ve önceden hazırlanmış görüşme formları eşliğinde görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Ayrıca araştırmanın tüm evrelerinde (görsel kayıt, ses kaydı ve önceden hazırlanmış görüşme formları) öğrenciler ile birlikte yapılan çalışmalar için gerekli izinler öğrencilerin ailelerinden alınmıştır.

Araştırmaya dönük veri toplama araçları araştırmanın önemince belirlenmiş kişilerle derneklere görüşmeye gidildiğinde ortamda yerini almış ve görüşme araçlarının aslına uygun kullanılmasına özen gösterilmiştir. Görüşmeler esnasında ses kayıt cihazları ortamda bulunurken diğer yandan yarı yapılandırılmış formlar eşliğinde problem durumlarına dönük cevaplar aranmaya çalışılmıştır. Kimi zaman görüşme esnasında çeşitli notlar alınarak çalışma ortamı desteklenirken diğer yandan görüşme süresince kişilerin, forma dönük yazılı cevaplarının yanı sıra görüşlerini sözlü ifade etmeleri de talep edilmiştir. Belirtili görüş ve düşünceler kullanılan veri toplama araçlarına uygun dökümlerle desteklenerek çalışmaya dair uygun ortam sağlanması amaçlanmıştır.

3.5 Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmaya dönük verili olan yarı yapılandırılmış görüşme formlarına dair cevaplar ve ses kayıt cihazına kaydedilmiş görüşmeler, yazıya dökülüp deşifreleri (olduğu gibi yazıya dökme) oluşturulmuştur. Araştırma yapılan çalışma grubunca görüşme formlarında verilen cevapların ve yazıya dökülen katılımcı ifadelerinin önemli hususları belirlenmiştir. Sıklık sırasınca sıralanan ve üzerinde durulan noktalar, karşılaştırma yapmak amacıyla tabloya dökülmüştür. Yanı sıra araştırmanın güvenilirliği için örnek ifadelere yer verilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmaya yönelik belirtilen bu bölümde, Almanya’da yaşayan Türk derneklerinin çocukların eğitimine yönelik eğitsel etkinlikleri, sorunları ve beklentilerine dönük yapılan çalışma sonucunda dernek yöneticileri, veliler ve öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucu ortaya çıkan sonuçlar gösterilmiştir.

4.1.Yöneticilere İlişkin Bilgiler

Tablo 4.1.1.Çalışma grubundaki yöneticilerin bulunduğu faaliyet gösterilen derneklerin düzenlediği kurslara ilişkin tablo

	Grup	f	%
Derneklerin Düzenlediği Kurslar	Kültürel Faaliyet	3	42,85
	Dil	1	14,29
	Kişisel Gelişim	2	28,57
	Din	1	14,29

Derneklerin yaptığı çalışmalarca kültürel faaliyetler kapsamında kendi yörelerine dönük kültür etkinlikleri, halk oyunları, geleneksel spor çeşitleri (güreş, geleneksel çocuk oyunları vb.) Geleneksel Türk El Sanatları çalışmaları (ebru, dikiş nakış vb.) ve Türkiye’ye özgü musiki etkinlikler (Ney, kaval, bağlama, zurna vb. kurslar) tanımlanmaktadır. Dil başlığında kurs eğitimi destekli Türkçenin gelişimine dönük

çalışmalar sıralanırken kişisel gelişim başlığında okul ve kültür derslerinin geliştirilmesi ile bireylerin sosyal gelişimine dönük çalışmalar belirtilmektedir. Din başlığınca ise temel dini öğretilerin verilmesine yönelik çalışmalar tanımlanmaktadır. Katılımcı yöneticilerin 3(%42,86)'ü kültürel faaliyete, 1(%14,29)'i dil eğitimine, 2(%28,57)'si kişisel gelişim eğitimine ve 1(%14,29)'i dini gelişime yönelik kurslarının yer aldığını belirtmiştir.

Y-4: “Okul dersleri, Geliştirme kursları, Almanca, Latince, Matematik, İngilizce, Türkçe...”

Y-5: “Eğitim merkezimizde, Halk oyunları,(Zeybek, Horon, Kırşehir Yöresi Halay), Saz-Bağlama, Gitar, Piyano, Keman, Ney, Ebruli, ev ödevlerine yardım kursu, okula yönelik takviye (Özel Ders), Almanca uyum kursları, Tiyatro ve Koro.”

Y-6: “Folklor(Yöresel), Saz, Kültürel öğeleri içeren eğitim etkinlikleri, Türkiye’de Resmi ve Dini bayramları içeren Kültürel değerleri yaşatmak adına, Belirli Gün ve Haftalar programları dönük içerikler [Burada kasıt kutlanılanları Almanya da kutlama biçimi].”

Y-3: “Saz (Bağlama) kursu, diğer müzik eğitimleri, okul derslerine yardımcı kurslar, Halk Oyunları, Tiyatro, Skeç”

Y-2: “Bilgisayar Dersleri, Ev ödevi Yardımı, Mantık dersleri, Dini temel dersler, Spor aktiviteleri, İlgi alanları doğrultusunda yönlendirme ve alt yapı çalışmaları...”

Y-1: “Kurani Kerim, Din Bilgiler Kursu(Türkçe ağırlıklı Eğitim), Piyes, Halk Oyunları, Almanca Kursları, DİTİB tarafından UIP(Uluslararası İlahiyat Programı) öğrenci kazandırmak amacıyla yapılan projeye eğitimle birlikte alt yapı oluşturuyoruz. Devletin resmi projelerine öğrenci merkezi altyapı çalışmalarının tümüne zemin oluşturmaktayız.”

Tablo 4.1.2.Çalışma grubundaki yöneticilerin bulunduğu faaliyet gösterilen derneklerin düzenlediği kursların eğitim diline ilişkin tablo

	Grup	f	%
Derneklerdeki Eğitim Dili	Türkçe ve Almanca	6	85,71
	Türkçe	1	14,29

Katılımcı yöneticilerin 6(%85,71)'sı Türkçe ile Almanca dillerini birlikte ve 1(%14,29)'i yalnızca Türkçe eğitim verdiklerini belirtmiştir.

Görüşmeye katılan yöneticilere derneğin eğitim diline dair yöneltilen sorulara verilen cevaplarına yönelik görüşleri verilmiş ve genel olarak Türkçe ve Almanca dil eğitimi verildiği görülmüştür.

Görüşmeye katılan yöneticilere birden fazla dil kullanıyorsa hangi etkinlikler için hangi dilin kullanıldığını ve nedenleriyle birlikte belirtmelerine yöneltilen sorulara dair görüşleri de şu şekilde belirtilmiştir.

Y-2: *“Türkçe Eğitiminin tam donanuma yeterli hale getirilmesi için bu konuya Türkiye'nin ağırlığını koyması lazım.”*

Y-4: *“Almanca(Buradaki okullarda başarılı olmaları için), Latince(Tıp Okuyanlar için), Matematik(Mühendislik bölümleri için), İngilizce(ikinci mecburi dil olduğu için), Türkçe(Kendisini unutmaması için)”*

Y-5: *“Almanca uyum kurslarında Almanca dersler verilmektedir. Kültür kurslarımızın tamamı Türkçe yapılmaktadır.”*

Y-6: *“Çocukların en iyi şekilde anlamalarını sağlamak için yerine göre verilecek etkinlik içerisindeki bilgilerin Almanca ve Türkçe olmasına dikkat ediliyor. Okullarda ve eksik kalınması halinde derneklerde yeterince Türkçe uygulaması olması halinde bu sorunların çözümlenebileceği düşüncesindeyim.”*

Y-3: *“Aslında genelde Türkçe kullanılmakta, okul derslerinde Almanca kullanılıyor. 2017 ile özellikle Türkçe dil derslerine başlayacağız.”*

Y: *“Kültürel ve dini dersler genellikle Türkçe okul ve eğitim dersleri Almanca yapılmaktadır. Özellikle çocukların dil seviyelerine bakılır.”*

Y-1: *“Resmi kanallardan dağıttığımız Almanca dini ağırlıklı ders kitapları, Türkçe kitaplarımız belirli günlerin haftası çalışmaları...”*

Yanı sıra görüşmeye katılan yöneticilere dernekte yer alan öğretmen sayısına yönelik sorularla (Cinsiyet, Uyruk, Meslek Bilgileri, Ücret Karşılığı mı Yoksa Gönüllü mü?) öğretmenlerin kişisel özellikleri ve mesleki özelliklerine ilişkin sorulara yönelik örnek ifadeler doğrultusunda;

Y-2: "Türkçe ve Almanca kursu veren öğretmene ihtiyacı doğrultusunda gönüllü çalışmasına rağmen tarafımızca kendisine belli bir ücret verilirdi. (Gönüllü)"

Y-4: "Almanca ve Latince (1 öğretmen), Matematik (1 öğretmen), İngilizce (1 öğretmen), Fransızca (1 öğretmen), Türkçe (1 öğretmen), Kadın (2), Erkek (3), Ücretli"

Y-5: "5 Öğretmen Milli Eğitim Bakanlığınca ortak kültür Komisyonu tarafından görevlendirilmiştir. Her yıl uzatılmak suretiyle MEB öğretmenleri toplamda 5 yıla kadar yapabilmektedir. Diğer öğretmenler sürekli Almanya'da ikamet eden sözleşmeli öğretmenlerden oluşmaktadır. 10 öğretmenin 3'ü kadın 7'si erkektir. MEB öğretmenleri Türkçe ve Türk Kültürü derslerinin yanında Tiyatro, Koro, Müzik, Halk Oyunları kursları da düzenlenmektedir."

Y-6: "Folklor öğretmeni Erkek ve Türk uyruklu derneğimizde Gönüllü olarak görevlidir. Saz kursunu veren öğretmenimiz erkek ve Türk uyrukludur gönüllü görev yapmaktadır. (2 Erkek, Gönüllü)"

Y-3: "Bay ya da Bayan fark etmiyor. Genelde Alman Öğretmenler. Mesleğinde uç noktadakilere tercihimizdir. Mesela okul müdürü özellikle sınıf öğretmeni, dersimiz Almanca ise öğretmenimiz Almanca öğretmeni olmuştur. Zaman zaman gönüllü öğretmenlerimiz olmuştur(Kendi Çocuklarımız) Eğitimini tamamlayıp derneğimizde faydalı olmuşlardır. Ama toplamda ücret karşılığı ile faaliyet yapılmıştır."

Y: "4 erkek uyruğu Türk, mesleği Bilgisayar mühendisi, Dış doktoru, Makine Mühendisi, Gönüllü "

Y-1: "1 Erkek, 1 Kadın, 2 Erkek, 1 Kız Yardımcı, uyrukları Türk, Diyanet görevlisi 1 Kişi, Diyanetten sertifikalı ücretini devletin karşıladığı bayan Hoca, Yardımcılar Gönüllü(3 Erkek 2 Kadın, 2 Görevli, 3 Gönüllü)"yanıtları alınmıştır.

Tablo 4.1.3. Görüşmeye Katılan Dernek Yöneticilerinin Türkiye'den Beklentilerine Yönelik Bilgiler

Türkiye'den Eğitimle İlgili Beklentinin Var mı?	n	%
Maddi Beklentim Var	2	28,5
Kültür-Tarih Birikimi	1	14,2

Eğitim-Öğretim-Dil	4	57,1
Cevaplanan	7	100,0
Toplam	7	100,0

Katılımcı yöneticilere dernekte eğitim etkinlikleri yürütürken karşılaştıkları herhangi bir yasal, yönetsel ve politik beklentilerinin olup olmadığı ve dernek olarak Türkiye’den beklentileriniz nelerdir sorularına yöneticilerin verdiği cevaplar gösterilmiştir. Yöneticilerin çoğunluğunun bir engel olmadığına dair görüş bildirdiği görülmüştür. Görüşmeye katılan dernek yöneticilerinin Türkiye’den beklentilerine dönük cevaplarında 2(%25,5)’ si Maddi beklentisinin olduğunu, 1(14,2)’i Kültürel tarih birikiminin çocuklara aşılmasını, 4(57,1)’ü Eğitim alanında Türkçenin gelişimine dönük çalışmalar yapılmasını belirtmiştir.

Y-2: *”Yerel yönetimde veya eyaleti kapsayan yasal yönetsel ve politik engeller yaşamazken genel itibariyle bu tür sorunlarla karşılaşıldığına vakıfız. Türkler olarak buradaki oluşmuş birlik sayesinde bu tür sorunlarla karşılaşmadık.”*

Y-4: *”Saymakla bitmez problemlerimiz var. Yaptığımız iş milli olduğu için devlet (Almanya) istememektedir.”*

Y-5: *”Etkinlikleri gerçekleştirirken halkın, velilerin ve esnafında projelere iştirak edilmeleri etkinliğin başarısını ve katılımını artırmaktadır. Eğitim etkinliklerini rahatça gerçekleştirebiliyoruz bunun yanı sıra Almanya’da kurumsallaşmak gibi bir gayemiz var. Fakat Türkiye’den maddi ve fiziki şartların giderilmesi talebindeyiz.”*

Y-6: *”Bizler yaşadığımız yörede aksine dernek yönetici olarak Resmi kurum ve kuruluşlardan fazlasıyla destek görmekteyiz. Tüm faaliyet ve çalışmalarımızda fazla ve yardım görmekteyiz. Buradaki yaşayan Türk kökeni tanımlı oluşturduğumuz birlik sayesinde bütün yönetsel ve politik sorunlarla kesinlikle karşılaşmadık. Türkiye’den beklentimiz ise çocuklarımızın Türkçe Dil sorunlarının giderimi.”*

Y-3: *”Tabi her şeyi resmi şekilde yapamıyorum(Maliyete takılabiliyor). Yasal sorunumuz olmamıştır. Politik olarak ise sonuçta Almanya’da bir Türk derneğiyiz, Alman anayasasına bağlı, kanunlara saygılı bir düzenin parçası olmak zorundayız. Bütün politik ve siyasi partilerle birlikteliğimiz var. Fakat okullarda din dersi bile*

Almanca veriliyor. Türkçeyi öğretmekte tümünden sorunlarımız var. Gayemiz burada bunları gidermek”

Y: “Yasal ve politik engeller bulunmuyor. Gönüllü eğitimci bulmada problem yaşıyoruz “

Y-1: “Derneğimizin genel çatısı olan DİTİB günlük politikalarda değişen ve şu an geçerli olan siyasi baskının varlığı doğrudur. Yerelde kişisel ilişkilerimizin olduğu yerel yöneticilerle sorunumuz yok “

Yanı sıra;

Y-2:”Türkiye’den, eğitim ve öğretim faaliyetlerini yürütecek eğitici ve öğretmenlerin tam donanımlı olması birinci ihtiyacımız...”

Y-4: “Çok beklentimiz var ama şimdiye kadar hiçbir sorunumuz hallolmadı. Eğitim Ataşeleri atamaları kesintisiz olmalı ve aktif olmalıdır. Camilere siyaset sokulmamalı. Temsilciliklerde insanlarımız olmalı ve ilgilenmelidirler. Devletin gücünü yanımızda hissetmeliyiz.”

Y-5: “Dortmund Türk Eğitim Merkezi olarak kurumsallaşmak istiyoruz. Etkinliklerimizi özverili bir biçimde gerçekleştiriyoruz. Akıllı Tahtalar ve halk oyunları için kostümlerine ihtiyaç duyuyoruz.”

Y-6: “Dernek olarak çocuklarımızın Türkçe dil eğitimini donanımlı yeterli hale gelmesi için insiyatif çerçevesinde Türkiye’nin bu konuya ağırlık vermesi. Resmi kaynaklardan bu sorunumuza önem verilmesini bekliyoruz. Türkçe derslerinin belirli bir sınıfa kadar yetersiz olmasıdır.”

Y-3: “Dernek olarak Türkiye’den beklentimiz Avrupalı Türklere sahip çıkılmalı. Onların beklentilerine cevap verilmeli görüş alışverişi her noktada faydalı olacaktır. “Dış Türkler Başkanlık Kurumu” aktif hale getirilmeli. Sadece Hükümet tarafınca sivil toplum kuruluşları ile çıkar güdülmemeli. DİTİB siyasi bir mekân olmaktan çıkartılmalı toplumun her kesimini kucaklamalı. Konsolosluklarda Eğitim Ataşesi olmalı, Alman diline hâkim olmalı. Türk dili güçlendirilmeli. Türk devletine bağlı bir üniversiteliler kurumu olmalı. Gençlerimize yön verilmeli. Din dersi adında verilen ders Türkçe dersi olarak verilmelidir. Çünkü aynı din dersini (Maraccon) Faslılarda başka Müslümanlarda almaktadır. Bizler Türkler olarak bize özgü Türkçe dersini almak istiyoruz.”

Y: “Türkçe dilini muhafaza edecek her türlü çalışmaya açığız. Almanya’da 20 ile 30 yıl içinde Türkçenin kaybolacağına inanıyoruz. Bunu engellemek için dil eğitimi verilmesi gerekiyor. [Avrupa’daki Türk imajını düzeltmek için derneklerle daha aktif ilişkiye girilebilir. Türkiye ile Dernek faaliyetlerinin arasında ilişkiyi kurabilecek bir koordinatörlük makamı olsa ne iyi olabilir. Almanya’da Türk varlığı sadece bizim gayretimizle tanıtılamaz. Bu varlığın tam olarak tanınması için Türkiye’nin kesinlikle dernekler üzerinden yardımına ihtiyacı vardır. “

Y-1: “Eğitim alanları sadece resmi devlet kurumları ve kanalları aracılığıyla onlar tarafından uygulanması. Faaliyetlerimizi yürütme noktasında ekonomik kaygılarımızın giderilmesi konusunda da yardım bekliyoruz.”

Şeklinde görüş belirtmişlerdir.

4.2 Velilere İlişkin Bilgiler

Tablo 4.2.1. Görüşmeye Katılan Velilerin Çocuklarının Gittiği Derneğe Yönelik Bilgiler

Çocuğunun Gittiği Dernek	n	%
H.T.K.O	8	14,5
Mozaik	5	9,1
TEM	26	47,3
DITIB	7	12,7
KGB	9	16,4
Total	5	100,0

Görüşmeye katılan velilerin 8(%14,5)’i çocuğunun gittiği derneğin Türk Kültür Ocağı (H.T.K.O), 5(%9,1)’i Mozaik derneği, 26(%47,3)’sı Türk Eğitim Merkezi (T.E.M.)’ne, 7(%12,7)’si DITIB’e, 9(%16,4)’u KGB’ye gittiğini belirtmiştir.

Tablo 4.2.2. Görüşmeye Katılan Velilerin Çocuğunu Derneklerde Eğitime Gönderme Nedenine Yönelik Bilgiler

Çocuklarını Gönderme Nedenleri	n	%
--------------------------------	---	---

Kültürel Faaliyet	28	50,9
Kişisel Gelişim	15	27,3
Ders	6	10,9
Yok	6	10,9
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin çocuklarını derneklere gönderme nedenleri olarak, 28(%50,9)'i çocuğunun kültürel olarak gelişmesini istediği için gönderdiğini belirtmiştir. Burada kültürel olarak gelişme için Türk kültürünün verildiği kurslardan(Saz kursu, Yöresel halk oyunları kursu vb.) bahsedilmiştir. Ayrıca çocuğunun kişisel karakter olarak sosyalleşmesini, sportif faaliyetlerde bulunması gibi durumlarında yer aldığı kişisel gelişim için gönderen katılımcı sayısı 15(%27,3)'tir. Çocuklarını Alman okullarında derslerine katkı sağlaması amacıyla Almanca dersine, bilim derslerinde geliştirmeleri amacıyla Matematik kurslarına ve Türk kültürünü daha iyi tanımaları amacıyla Türkçe derslerine gönderen katılımcıların sayısı 6(%10,9)'dır. Son olarak derneklere yollama nedenlerinin olmadığını belirten katılımcıların sayısı 6(%10,9)'dur. Bu bulgulara göre, katılımcıların çocuklarını derneğe gönderme nedeninin genellikle kültürel faaliyetler olduğu söylenebilir. Örnek olarak, en fazla bahsedilen konulardan kültürel faaliyeti öğrenmeleri için çocuklarını göndermelerine dair katılımcı cümleleri aşağıda verilmiştir.

V-18: “Çocuğumun bu derslere katılmasını istememin sebebi, Türk kültürümüzü daha iyi anlaması. Aynı zamanda ileriye dönük daha saygılı ve başarılı bir evlat olması için. Kötü alışkanlıkları olmaması için”

V-23: “Türk kültürümüzü unutturmamak için, Çocuklarım Türkçe, Bağlama ve Halk Oyunlarına katılıyor sebebi iyi bir ortam ve Türkçe kültürümüzü öğrendikleri için”

V-38: “Öncelikle Türk ve Müslüman olduğum için kendi dinim ve milli kültürümüzün tanınması, öğrenmesi ve bilmesi için”

V-55: “Kendi kültürünü öğrenmesi nedeniyle, Kötü alışkanlıkları olmaması için”.

Bahsedilen bu konular ışığında katılımcı velilerin çocuklarını kurslara gönderme nedenlerine ilişkin görüşlerinin genel hali görülmektedir.

Tablo 4.2.3. Görüşmeye Katılan Velilerin Çocukların Katılmasını İstedikleri Kurslara Yönelik Bilgiler

Çocukları Hangi Kurslara Göndermek İstersiniz	n	%
Kişisel Gelişim	12	21,8
Kültürel Gelişim	21	38,2
Dil Kursları	6	10,9
Dini kurslar	2	3,6
Yok	14	25,5
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin çocuklarını göndermek istedikleri dernekteki kurslar başlığında, çocuğunun kişisel karakter olarak sosyalleşmesini, sportif faaliyetlerde bulunmasını içeren kişisel gelişim başlığına çocuğunu göndermek isteyen katılımcı sayısı 12(%21,8)'dir. 21(%50,9)'i çocuğunun kültürel olarak gelişmesini istediği için göndermek istediğini belirtmiştir. Burada kültürel olarak gelişme için Türk kültürünün verildiği kurslardan(Saz kursu, Yöresel halk oyunları kursu vb) bahsedilmiştir. Çocuklarını Türkçe dilini, Almanca vb. dilleri öğrenmelerini istedikleri için göndermek istedikleri dil kursları olduğunu belirten katılımcı sayısı 6(%10,9)'dır. Çocuklarının Müslümanlığın kurallarını öğrenerek kendi dinini daha fazla tanımalarını istedikleri için dini kurslara göndermek isteyen katılımcıların sayısı 2(%3,6)'dir. Son olarak, çocuklarını gönderdikleri kurslarını yeterli olduğunu düşünenlerin katılımcıların sayısı ise 14(%25,5)'tür. Bu bulgulara göre, katılımcıların çocuklarını göndermek istedikleri kursların genellikle kültürel faaliyetler olduğu söylenebilir. Örnek olarak, en fazla bahsedilen konulardan kültürel faaliyeti öğrenmeleri için çocuklarını göndermek istediklerine dair katılımcıların cümleleri aşağıda verilmiştir.

V-25: "Ata sporu Yağlı Güreş gibi Geleneksel kurslara katılmasını isterim."

V-23: “Kültürümüzü Türkiye tarihini geçmişini öğrenmesini istiyorum.”

V-18: “Kültürümüzü Türkiye'nin geçmişini, Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatını bütün özellikleriyle öğrenmesini isterim.” Dernekler aracılığı ile Türk kültür ve tarihine dönük geziler düzenlenmesini isterim.

V-9:”Türkçe, Gitar, Folklor, Koro kursları, Türkiye'ye izinde gidip oranın kültürünü, öğretim şeklini ve Türk tarihini öğretmelerini”

V-4: “Türk tarihi ve Türk kültürümüzü daha çok yakınlaştıran bir kurum olsa göndeririz. Fakat bu daha fazla burada bulunmamaktadır. Yakınlarımızda böyle bir dernek veya kurum yok.”

Bahsedilen bu konular ışığında katılımcı velilerin çocuklarını göndermek istedikleri kurslara ilişkin görüşlerinin genel hali görülmektedir.

Tablo 4.2.4. Görüşmeye Katılan Velilerin Çocukların Eğitimine Yönelik Türkiye'den Beklentilerine Dönük Bilgiler

Çocuğunuzun eğitimi için Türkiye'den Beklentileriniz Nelerdir?	n	%
Kültürel Destek	8	14,5
Eğitim Desteği	32	58,2
Unutulmama İsteği	3	5,5
Siyasi Tarafsızlık	2	3,6
Derneklerin iç düzenlemelerine dönük içsel talepler	6	10,9
Yok	4	7,3
Toplam	55	100,0

Görüşmeye katılan velilerin çocuklarının eğitimi için Türkiye'den beklentilerinin, 8(%14,5)'i çocuğunun kültürel olarak gelişmesini istediği için Türkiye'den bu tür yardımlar istediğini belirtmiştir. Burada kültürel olarak gelişme için Türk kültürünün verildiği kursların (Saz kursu, Yöresel halk oyunları kursu ve Türklere özel etkinlikler vb) bahsedilmiştir. Görüşmeye katılan velilerin 32(%58,2)'si çocuklarının

Türkiye ile bağlantısının kalmasını ve geleneklerine bağlı birer fert olmaları için öğretmenlerin daha donanımlı olmasını bekleyenlerdir. katılımcı velilerin 3(%5,5)'ü Türkiye'nin yalnızca hatırlamalarını istediği, 2(%3,6)'sinin siyasi tarafı olanlara yardım daha fazla yardım etmeleri dışında daha tarafsız olmalarını belirtmişlerdir. Ayrıca, 6(%10,9)'sı dernek aidatlarının durumu olmayan aileleri de düşünerek daha iyi seviyeye çekmelerini, 4(%7,3)'ünün bir beklentisinin olmadığı görülmüştür.

Bu bulgulara göre, katılımcı velilerin çocukları için Türkiye'den beklentilerinin eğitim yönünde daha fazla olduğu görülmüştür. Örnek olarak, en fazla bahsedilen konulardan eğitim desteği için Türkiye'den beklentilerine dair katılımcıların cümleleri aşağıda verilmiştir.

V-12: *"Almanya'daki okullar ile kardeş okul ilişkilerinin çoğaltılması ve bu vesile ile çocuklarımızın Türkiye okul sistemini de tanımaları konusunda katkılar güzel olur."*

V-29: *"Türkçe dil gelişimi için çok çok daha fazla destek verilmeli. Okullarda daha fazla Türkçe dersler verilmeli. Almanya ve Türkiye eğitim makamlarının daha fazla diyalogla Türkçe eğitime verilecek ağırlığı ve desteğini devlet bazında temellendirmeli."*

V-13: *"Eğitim için Spor hocaları, Milli ve Kültür hocaları", çünkü burada da kendi benliğimiz adına genç sporcular yetişmekte.*

V-15: *"Çocuğumun daha iyi eğitim alabilmesi için daha çok Türk eğitim merkezlerinin faaliyetlerinin çoğalması, Kurslar için belirlenen miktarların biraz daha yurtdışındaki ailelere uygun olması, kostümler, müzik aletleri, Osmanlı tarihini, Atatürk tarihini daha iyi öğrenmeleri için çalışmalar yapılması"*

V-41: *"Türkçe derslerine önem ve ağırlık verilirse daha yeterli bir eğitim seviyesine ulaşacağına dikkat çekmek isterim."*

V-42: *"Buradaki öğretmenleri desteklemelerini ve amacına uygunluk derecesinde kontrolün sağlanması, çocuklarımızı hak ettiği öğretim okullarına alınması"*

V-37: *"Almanya devletiyle anlaşarak Türkçenin resmi ders olarak tanıtılması, gerekli müfredatın Almanya ile birlikte ayarlanması. 20 senedir biz buradaki eksiklikleri faaliyet yaparak asmaya çalıştık. Ama somut işe yarar eğitim etkinliklerini içeren faaliyetlerde yapmak istiyoruz."*

Bahsedilen bu konular ışığında katılımcı velilerin Türkiye’den çocukları için beklentilerine ilişkin görüşlerinin genel hali görülmektedir.

4.3 Öğrencilere İlişkin Bilgiler

Tablo 4.3.1. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Kurs Nedeniyle Gittikleri Derneğe Yönelik Bilgiler

Gittiğiniz Dernek	n	%
TEM	31	47,0
KOZLUÖREN	6	9,1
DITIB	15	22,7
MOZAİK	5	7,6
H.T.K.O ve Diğer	9	13,6
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından Almanya’da gittiği dernek ile ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 31(%47)’i Türk Eğitim Merkezi(T.E.M.), 4(%6,1)’ü Kozlu ören derneğine, 15(%22,7)’i DITIB derneği, 5(%7,6)’i Mozaik eğitim derneği ve 9(%13,6)’u diğer derneklerde dir. Bu durumda, görüşmeye katılan her 2 öğrenciden 1’inin Türk Eğitim Merkezi(T.E.M.) derneğine gittiği söylenebilir.

Tablo 4.3.2. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Dernek Etkinliklerine Katılmalarında Etkili Olan Nedenlere Yönelik Bilgiler

Bu dernek/derneklerdeki etkinliklere katılmayı kendiniz mi seçtiniz? Yanıtınız hayır ise seçiminizde etkili olan kişi veya kişileri belirtir misiniz?	n	%
Kendi İsteği	56	84,8
Aile Yönlendirmesi	10	15,2
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından Bu dernek/derneklerdeki etkinliklere katılmayı kendiniz mi seçtiniz? Yanıtınız hayır ise seçiminizde etkili olan kişi veya kişileri belirtir misiniz? sorusu sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 56(%84,8)'sı kendi isteğiyle, 10(%15,2)'u ebeveynlerinin baskısıyla veya tavsiyesiyle seçtiğini belirtmiştir.. Bu durumda, görüşmeye katılan her 6 öğrenciden 5'inin derneklere kendi istekleriyle gittiği söylenebilir. Çıkan sonuçlar ile ilgili öğrencilerin kendi isteğiyle seçtiği konuşmalarından bazıları verilmiştir.

Ö-3:Kendi İsteğimle (Camiye kendi isteğimle gidiyorum çünkü burası Türkiye Cumhuriyetine ait)

Ö-5: Kendim seçtim çünkü burası devlete bağlı

Ö-24:Ben kendim yaşım tutmadığından seçime katılamadım ama babam onun yerine girdi seçime, ama bu derneği bende istiyordum.

Ö-25: Kendim seçtim. Ailemizin de bu seçenekte bir katkısı vardı. Bir başka nedende devletimize bağlı olmasıdır.

Ö-29:Kendi isteğimle geliyorum. Çünkü gerekli bilgiler alıyorum bu devletimize ait bir kurum

Ö-31: KGB'ye gitmeyi kendim tercih ettim. Gitar ve Saz kursuna da annem istedi fakat kendi tercihimdir.

Ö-32: Kendim seçmedim. Babam beni götürüp küçük yaşta şiir öğretip Teşkilatmış derneğe girmemi sağladı. Okul dersleri için de kendi isteğimle geldim.

Yukarıda genel olarak öğrencilerin verdiği cevaplardan bazıları gösterilmiştir.

Tablo 4.3.3. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Hangi Dernek Etkinliklerine Katıldıklarına Yönelik Bilgiler

Gittiğiniz derneklerde hangi eğitim etkinliklerine katılıyorsunuz?		
Yöresel Kültür Kursu	n	%
Evet	41	62,1
Hayır	25	37,9

Toplam	66	100,0
--------	----	-------

Dil Kursu

Evet	20	30,3
Hayır	46	69,7
Toplam	66	100,0

Dini Kurslar

Evet	21	31,8
Hayır	45	68,2
Toplam	66	100,0

Spor Kursları

Evet	8	12,1
Hayır	58	87,9
Toplam	66	100,0

Etkinlik

Evet	17	25,8
Hayır	49	74,2
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı öğrenci arasından Gittiğiniz derneklerde hangi eğitim etkinliklerine katıldıkları ile ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerce, yöresel kültür kurslarına katılan öğrenci sayısı 41(%62,1) yöresel kültür kurslarına katılmayan katılımcı öğrenci sayısı ise 25(%37,9)'tir. Türkçe ve Almanca ile ilgili dil kurslarına katılan katılımcı öğrenci sayısı 20(%30,3), dil kurslarına katılmayan katılımcı öğrenci sayısı ise 46(%69,7)'dir.

Türklerin manevi dini olarak Müslümanlığın gereklerini uygulayacakları, Kur'an ilmi vb. veya İslam dinine dönük diğer yorum biçimleriyle (Alevilik, Sufilik, Tasavvuf vb.) ilgili dini kurslara katılan katılımcı öğrenci sayısı 21(%31,8), dini kurslara katılmayan katılımcı öğrencilerin sayısı ise 45(%68,2)'dir.

Kişinin kişisel gelişimine katkı sağlayacak sportif faaliyetlerin yer aldığı spor kurslarına katılan katılımcı öğrenci sayısı 8(%12,1), spor kurslarına katılmayan katılımcı öğrenci sayısı ise 58(%87,9)'dir.

Derneklerin verdiği Türklerin genel yapısını gösterebilen ve önemli günlerine yönelik yapılan etkinliklere katılan katılımcı öğrenci sayısı 17(%25,8), derneklerin düzenlediği eğitimlere katılmayan katılımcı öğrenci sayısı ise 49(%74,2)'dur.

Çıkan sonuçlara örnek olarak katılımcı öğrencilerin verdiği bazı cevaplar gösterilmektedir.

Ö-3: Değişik oyunlarla ve sınavlarla öğreniyoruz. Önemli gün ve gecelerde yapılan programlar, kermes, derneğimiz düzenlediği sosyal aktivitelere katılıyoruz.

Ö-4: Bilgi yarışmaları, oyunlar, sınavlar, Önemli gün ve gecelerde yapılan programlar, Kur'an eğitimi ve Dini dersler, Kermes, Derneğin düzenlediği sosyal aktivitelere katılıyoruz.

Ö-14: Spor Masa topu, Dini Eğitim, Spora toplu halde bakmak

Ö-25: Kur'an dersi, Dini bilgiler dersi, Tecvit dersi(Hafızlık), Türkçe metinler dersi, Önemli gün ve gecelerdeki programlara katılıyorum. Ramazan ayında iftar programlarına da katılıyorum.

Ö-27: Sınav, Bilgi yarışması, oyunlar, kermes, Önemli gün ve dini bilgiler kursu, Geziler derneğimizin düzenlediği sosyal aktivite vb.

Ö-29: Bilgi yarışmalarına katılıyoruz, oyunlarla öğreniyoruz camide, kermeslerde yardım ediyoruz. Kuran ve dini bilgilerle öğreniyoruz. Önemli gün ve geceler kutluyoruz. Derneğimizin düzenlediği aktiviteler.

Ö-31: HFA' da spor yapıyorum(Kick Box). KGB'de Zeybek öğrendim ve projelere katılıyorum. Gitar kursunda ve Saz kursunda çalmayı öğrendim.

Ö-32: Okul derslerine yarım kursu, Saz kursu, şiir yarışmaları, okuma bilgilenme, Türk günü, Bayrak şöleni ve Futbol

Ö-57:Ahlak, Din dersi, Ezber, Dua, Sure

Ö-62:Ezber, Ahlak, Siyer

Ö-63: Ahlak kursları, ezber ve dini bilgileri

Yukarıda katılımcı öğrencilerin gittikleri derneklerde hangi eğitim etkinliklerine katıldıkları sorusuna verdiği cevaplardan bazıları yer almaktadır.

Tablo 4.3.4. Görüşmeye Katılan Öğrencilere Derneklerdeki Eğitim Etkinliklerinin Sağladığı Katkılar

Bu Derneklerde Aldığınız Eğitim Size Türk Kültürü Ve Türkçe Hakkında Ne Tür Katkılar Sağlamaktadır?

Hayır Olmadı	N	%
Evet	6	9,1
Hayır	60	90,9
Cevaplanan	66	98,5
Toplam	66	100,0
Dil		
Evet	35	53,0
Hayır	31	47,0
Cevaplanan	66	98,5
Toplam	66	100,0
Dini		
Evet	13	19,7
Hayır	53	80,3
Cevaplanan	66	98,5
Toplam	66	100,0

Tarih		
Evet	21	31,8
Hayır	45	68,2
Cevaplanan	66	98,5
Toplam	66	100,0

Kültürel		
Evet	45	68,2
Hayır	21	31,8
Cevaplanan	66	98,5
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı öğrenci arasından derneklere aldığı eğitimin nasıl bir katkısı olduğuna dair soru yöneltmiş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin, Gittiği kursların bir katkısının olmadığını belirten katılımcı öğrencilerin sayısının 6(%9,1), gittiği kursların bir katkısının olduğunu belirten katılımcı öğrencilerin sayısı ise 60(%90,9)'tır. Bu durumda gittiği kursun katkısının olduğunu belirtenlerin oranı çok yüksek olduğu görülmüştür.

Türkçe, Almanca dillerini öğrenmede katkısının olduğu belirten katılımcı öğrenci sayısı 35(%53), dil konusunda bir katkısının olmadığını belirten katılımcı öğrenci sayısı ise 31(%47,0)'dur. Bu durumda, dil konusunda gittiği kursun katkısından bahseden öğrenci sayısının daha fazla olmasına karşın yeterli sayıda olmadığı ve bu durumun Türkçe dersinde verilen eğitimlerin yetersizliğinden kaynaklandığı ve Türkçe konusunda konuşmalarda öğrencilerin gelecekte Türkçe dilinden uzaklaşmalarına ve unutmalarına neden olabileceği tahmin edilmektedir.

Türklerin manevi dini olarak Müslümanlığın gereklerini uygulayacakları, Kur'an ilmi vb. veya Tasavvuf, Sufilik, Alevilik vb. ile ilgili dini öğrenim durumları açısından derneklerin katkısının olduğunu belirten katılımcı öğrenci sayısı

13(%19,7), dini yönden katkısının olmadığı belirten katılımcı öğrencilerin sayısı ise 53(%80,3)'dir. Bu durumda derneklerin dini bir katkı verdiğini belirtmeyenlerin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye'nin milli tarihini öğrenmeleri açısından dernekte yer alan kursların katkısının olduğu belirten katılımcı öğrenci sayısı 21(%31,8), milli tarihini öğrenmeleri açısından dernekte yer alan kursların katkısının olmadığını belirten katılımcı öğrenci sayısı ise 45(%68,2)'tir.

Türklerin yöresel ve kültürel özelliklerini öğrenebilecekleri kültürel faaliyet açısından katkısının olduğunu belirten katılımcı öğrenci sayısı 45(%68,2)'tir. Türklerin yöresel ve kültürel özelliklerini öğrenebilecekleri kültürel faaliyet açısından katkısının olmadığı belirten katılımcı öğrenci sayısı ise 21(%31,8)'dir.

Çıkan sonuçlara örnek olarak katılımcı öğrencilerin verdiği bazı cevaplar gösterilmektedir.

Ö-2: Almanca kursu Almanca düzeltti ve sınıftaki öğrencilerden daha fazla bilgim olmasını sağladı. Bilgi yarışmasının genel kültürümü geliştirmesini bekliyorum. Türk tarihi konusunda bilgi ediniyorum ve dolayısıyla da Türkçe dilim gelişiyor

Ö-4:Eğitimi Türkçe olarak alıyor ve Türkçe kitapları okuyup kendimizi geliştiriyoruz. Hocalarımız Türkçe konuştuğu için bilmediğimiz kelimeleri öğreniyoruz. Dini ve Milli özel günlerimizi buradaki derslerimiz sayesinde öğreniyoruz.

Ö-7:Türkçe dilini daha düzgün konuşmamda Türk tarihi bilgi.

Ö-8:Kültür ve Tarih ve Üst Kimlik (Mesela Hacivat ve Karagöz)

Ö-12:Yeterli değil Türkçemiz ve Bilgimiz

Ö-17:Kültürüme yakın olmak, yakından tanımak. Bizim büyüklerimizin (Geçmişten gelen) kültürünü unutmamak ve devam ettirmek. Türk kültürüne yabancı kalmamak

Ö-25:Türkiye'deki okul sistemini yakından tanıyoruz. Türkiye'mizin kültürünü yakından tanıyoruz. Hocalarımızın Türkçe konuşması Türkçemizi geliştiriyor. Önemli gün ve geceler sayesinde Türk kültürü hakkında bilgi sahibi oluyoruz.

Ö-28:Eğitimimizi alırken Türkçe kitap okuyoruz o yüzden Türkçemizi geliştiriyoruz. Hocamızın Türkçe konuştuğu için Türkçemizi daha çok geliştiriyoruz. Dini ve milli özel günlerimizi buradaki etkinliklerin sayesinde öğreniyoruz.

Ö-33:Türkçemi geliştirdim. Ayrıca bazı şiirlerin anlamlarını ve nereden, nasıl yazıldığını anladım. Tiyatro ile eski kültürü canlandırdık ve burada yaşayan Türk ailelerine tekrar eski zamanı hatırlattık. Ayrıca Almanlar Türk kültürümüzü göstermiş olduk.

Ö-35:Aldığım eğitimde Türk kültürü hakkında anca Zeybek oynamayı biliyoruz ama anlamını öğrenmedik. Neden geldiğini ve nasıl bir bağ olduğunu hiçbir zaman tam anlamıyla bilmedik. Saz kursunda fazlasıyla Türk Halk müziğini öğrendik. Türk kültürü ve Türkçe hakkında çok katkısı oldu.

Ö-51: Oynadığımız yöreler sayesinde Türkiye'deki şehirler hakkında o şehirlere özel has bilgiler kazanıyor

Ö-59:Türkçem gelişti ve şimdi daha iyi ve kolay konuşabiliyorum. Türk tarihini daha iyi öğrendim ve ne olup bittiğini daha iyi anladım. Türk Halk oyunlarını öğrendim.

Yukarıda katılımcı öğrencilerin derneklerde aldığı eğitimin Türk kültürü ve Türkçe hakkında sağladığı katkılar sorusuna verdiği cevaplardan bazıları yer almaktadır.

Tablo 4.3.5. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Derneklerde Verilen Kursların İhtiyaçlarını Karşılıyıp Karşılama Yönelik Bilgiler

Kurslar İhtiyaçlarınızı Karşılıyor mu?	n	%
Evet	39	59,1
Hayır	27	40,9
Cevaplanan	66	89,4
Toplam	66	100,0

İhtiyaçların Karşılıyıp Karşılanmamasına Dönük Cevap Açılımları	n	%
İdare Edebiliyorum	11	16,7
Kültürel Etkinlik İçeriği	20	30,3

Spor Faaliyeti	3	4,5
Dil Faaliyeti	1	1,5
Kestiremezlik	31	47,0
Cevaplanan	66	100,0
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından Kurslar İhtiyaçlarınızı Karşılıyor mu? Sorusu sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 39(%59,1)'u kursların ihtiyaçlarını karşıladığını belirtmiş, 27(%40,9)'si kursların ihtiyaçlarını karşılamadığını belirtmiştir. Bu durumda, görüşmeye katılan her 5 öğrenciden 3'ünün derneklerin verdiği kursların katılımcı öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamadığı söylenebilir.

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından Kurslar İhtiyaçlarınızı Karşılıyor veya karşılamıyorsa nedeni? ile ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 11(%16,7)'i idare edebildiğini, 20(%30,3)'ü kursların ihtiyaçlarını karşılamadığını ve bununla birlikte kültürel etkinlik içerikli kurslar konusunda ihtiyaçları yeterince karşılamadığını belirtmiştir. Katılımcı öğrencilerin 3(%4,5)'ü spor faaliyeti durumunun yeterli bir şekilde karşılamadığını, 1(%1,5)'i dil konusunda yeterince karşılamadığını ve 31(%47)'i karşılamasını veya karşılamamasını belirtmelerinin bir nedeninin olmadığı görülmüştür. Bu durumda, görüşmeye katılan her 5 öğrenciden 3'ünün derneklerin verdiği kursların katılımcı öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamadığı söylenebilir.

Çıkan sonuçlar ile ilgili öğrencilerin kendi isteğiyle seçtiği konuşmalarından bazıları verilmiştir.

Ö-2: Beklentimi karşılamıyor lakin olanla idare edebiliyorum.

Ö-3:Karşılıyor ama Tarih, Saz, Tiyatro kursu açılırsa bizlere daha fazla faydalı olacağını düşünüyoruz.

Ö-7:Katılımın daha çok kişiye hitap edebilmesi

Ö-15: *Evet kurslar ihtiyacımızı karşılıyor. Çünkü burada öğrenmemiz gereken önemli şeyleri öğreniyoruz ve bilmediğimiz bilgileri alıyoruz ve kendimizi geliştiriyoruz. Ayrıca Açılmasını istediğim kurslar, Türk Tarihi kursunun açılması Türkiye'nin tarihini daha yakından görmemizi sağlayacaktır.*

Ö-35: *Bu kurslar benim ihtiyacımı tam olarak karşılamıyor. Buradaki Türk öğrenciler, Türk tarihini daha fazla bilmeli, Türkiye'nin her bölgesinden bilgi ve sanatlar öğrenebileceğimiz dernekler gerek kökenimizi ve kültürümüzü kaybetmemek için ve daha fazlası Türkiye'nin her yerinden gelen Türkler birbirinin kültürünü bilelim. Türkler arasındaki bağ büyüsün isteriz.*

Ö-42: *İhtiyaçlarımı çok fazla karşılamıyor. Türk tarih kursunda faydasını görürüm. Çünkü Türkiye'nin tarihinde çok öğrenilecek şeyler vardır. Bide Türk Geografisini öğrenmeyi çok isterdim çünkü bu bizim kültürümüzdür.*

Ö-48: *Maalesef eğitim amacıyla açılan dernek merkezlerinin sayısı çok az*

Ö-64: *Karşılamıyor. Burada bize ders verecek yeni kurulacak dernekler Cumhuriyet ve Atatürk'ün inkılapları hakkında daha aktif olmalılar*

Yukarıda katılımcı öğrencilerin kurslar ihtiyaçlarınızı karşılıyor mu ve karşılamıyorsa veya karşılıyorsa nedeni ne olduğu ile ilgili sorusuna verdiği cevaplardan bazıları yer almaktadır.

Tablo 4.3.6. Görüşmeye Katılan Öğrencilerin Türkiye'den Eğitimle İlgili Beklentilerine Yönelik Bilgiler

Türkiye'den Eğitimle İlgili Beklentin Var mı?	n	%
Beklentim Yok	5	7,6
Maddi Beklentim Var(Örneğin Fiziksel Yapı)	27	40,9
Kültür-Tarih Birikimi	23	34,8
Eğitim	11	16,7
Cevaplanan	66	100,0
Toplam	66	100,0

Görüşmeye katılan 66 öğrenci katılımcı arasından Türkiye’den eğitimle ilgili beklentileri ile ilgili soru sorulmuş ve verilen cevapların frekansı çıkarılmıştır. Çıkarılan frekans sonucunda görüşmeye katılan öğrencilerin 5(%7,6)’i beklentisinin yok, 27(%40,9)’si maddi beklentisi olduğu(Örneğin fiziksel yapıların iyileştirilmesi), 23(%34,8)’ü Türk kültürel ve Tarihi beklentileri olduğu, 11(%16,7)’i eğitim beklentisi olduğunu belirtmiştir. Bu durumda katılımcı öğrencilerin her 5 katılımcıdan ikisinin Türkiye’den fiziksel yapıların iyileştirilmesi ile ilgili maddi beklentilerin olduğu söylenebilir.

Çıkan sonuçlar ile ilgili öğrencilerin kendi isteğiyle seçtiği konuşmalarından bazıları verilmiştir.

Ö-2: Türkçe dilinin daha çok yayılması. Öğrencilere Türk tarihinden bilgiler verilmesi, Öğrencilere hayal kurmayı ve o hayallere nasıl ulaşılması gerektiğinin öğretilmesi

Ö-7:Türkçe derslerinin içeriği daha geniş bilgilere yer verilmesi

Ö-14:Tam donanımlı eğitmen ve eğitmeni denetleyecek kurul olmalı

Ö-17:Beklentim daha çok öğrenci değişim programları, Mesela folklor, büyük hocaların bizi de eğitmesi Türkiye’deki öğrencilerle aynı imkânların olması, Normal eğitimi ve Türkiye’deki eğitim sistemi algılamak için, Türkiye’de yerinde belki bir süre eğitim olabilir.

Ö-20:Fiziki alan olarak yardım gerekebilir. Yöresel kostüm verilmeli.

Ö-21:Yöreye göre şehirlerden oyuncuların gelmesi, Ekonomik olarak Türkiye bize yardım etseler mutlu oluruz. Burada dans için adamımızın değişmesi ve daha büyük iyi havaya giren ve halısız bir alan.

Ö-30: Fiziksel alan noktalarında ihtiyacımız var. Dans etmek için daha büyük bir oda, yerlerde parke serili alan, Gösteriler için kıyafet gerekli, ne kadar çok kıyafetimiz olursa o kadar çok yöre tanıma şansı doğuyor. Enstrümanlar sağlanmalı çünkü herkesin almaya gücü yetmiyor.

Ö-33:Gesamtschule’de verilen Türkçe dersine, Türkiye’den gelen öğretmenler verebilir. Onlar derneklerde de bize yardımcı olabilir. Türkçe dersi, Almanya’da yaşayan Türk öğrencilerin Türk tarihinin anlatılması, Cumhuriyet, Osmanlı Tarihi vb. derslere yardımcı olabilirler. Değişim projeleri ile tanımak ve Türkiye’de

yaşayan öğrencilerin Alman kültürünü ve Tarihini bilmesi. Berlin duvarı ve Nazi zamanı yapılan yerler vs. ile görülmesi ve tanıtılması.

Ö-42: Bizim Türk kültürümüzü kaybetmemek için bize Atatürk ilke ve inkılaplarını öğretecek eğitmenleri gündemlerine almalarını beklerim.

Ö-46:Fiziki olarak daha büyük alanlar sağlanabilir.

Ö-49: Fazla öğrenim alanı yok ve fazla hoca yok ve Sponsor olmaları gerekir

Ö-52: Fiziksel alanda yerler dansa uygun olmalı. Yeni ve daha büyük bir oda olmalı ve dans etmemiz için odanın büyük olması önemli. Odada ayna olsa kendi hatalarımızı görebiliriz. Enstrümanlar sağlanmalı ve herkesin gücü almaya yetmiyor.

Ö-62:Kültürü geliştirecek müzik koroları, bağlama, halk oyunu, Türk çocuk oyunları, tekerleme becerileri ve dil geliştirme kursları

Yukarıda katılımcı öğrencilerin Türkiye'den eğitimle ilgili beklentileriyle ilgili sorusuna verdiği cevaplardan bazıları yer almaktadır

BEŞİNCİ BÖLÜM

TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME

5.1 Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonuçlarınca, Yönetici bazında;

-Araştırmanın yapıldığı çalışma grubundaki 7 yöneticinin çoğunluğu (5'i) yasal, yönetsel ve politik herhangi bir engelle karşılaşmadıklarını, 2 tanesi ise (Ham Türk Kültür Ocağı Dernek Başkanı, DİTİB) kimlik sorununu merkeze alan bir dizi problemle karşılaştığını belirtmiştir.

Görüşleri alınan dernek yöneticilerinin Türkiye'den beklentilerine yönelik istekleri sırasınca;

- Türkiye'nin kültür-tarih birikimlerinin Almanya'daki Türk çocuklarına aktarılması,
- Bazı dernek yöneticilerinin derneklerinin gelişimine yönelik Türkiye'den maddi beklentilerinin olduğu,
- Ayrıca tüm dernek yöneticilerinin ortak akılla birleştiği nokta olarak Türk çocuklarının Türkçelerinin gelişimine yönelik her türlü desteğin sağlanması gerekliliğidir

Veli bazında;

Araştırma sonuçlarınca görüşleri alınan velilerin, eğitim etkinliği yürütmekte olan Türk derneklerine çocuklarını gönderme nedenleri olarak;

- Kültürel etkinlikleri içerir bazda (Halk Oyunu, Türk Kültürüne ait müzik birikimi vs.) çocuklarının iyi donanımlara sahip olmaları,
- Kişisel gelişim düzeyince çocuklarının dışa dönük ve sosyal birer birey olmaları,
- Çeşitli spor dallarında beceri gösterir olmaları
- Her yaş düzeyini kapsayacak nitelikte öğrencilerin okul derslerinde başarılı olmaları olarak belirtilmiştir.

Araştırma sonuçlarınca velilerin çocuklarının derneklerde hangi kurslara gitmesini istediğine yönelik görüşleri;

-Çocukların gelişim düzeylerine katkı sağlayacak profesyonel nitelik içeren spor kursları,

-Akademik özellik gösteren ve konservatuar hedefler düzeyde müzik kursları,

Türk tarih ve kültürünü öğrencilere tanıtır biçimde (Halk oyunları, Geleneksel Türk Müziği vs.) çeşitli kurs etkinlikleri,

-Gelişmiş programları kapsar düzeyde Türkçe dil kursları ile Dini bilgileri aktarır çeşitli kurslar olarak belirtilmiştir.

Araştırma sonucunda; Velilerin Çocukların Eğitime Yönelik Türkiye'den Beklentileri ise;

-Kültürel altyapıyı geliştirip eksiklikleri giderme adına her türlü maddi manevi desteğin verilmesi,

-Eğitim alanının eksikliklerini giderme amaçlı tüm yardımların yapılması,

-Bütün Türk derneklerine yönelik siyasi tarafsızlığı destekler nitelikte tutum,

-Maddi yönden derneklerin kendilerini geliştirmesine yönelik tüzük yardımı

-Türk derneklerinin kendi içinde birlikteliğini sağlamaya dönük tüm gerekli adımların atılması olarak sıralanmaktadır.

Öğrenci bazında;

Araştırma sonuçlarıncı öğrencilerin derneklerde verilen kurs etkinliklerine katılma isteğinin yüksek oranda kendi arzularınca olduğu belirtilmiştir.

Öğrencilerin cevaplarıncı; gittikleri derneklerde hangi eğitim etkinliklerine katıldıklarına dair sonuç olarak;

-Kendi yörelerinin kültür niteliklerini yansıtan çalışma ve etkinliklere katılım sıklığı oldukça fazladır.

-Ayrıca sportif faaliyetleri kapsayan kurslar ve

-Dini içerik içeren kurslar olarak sıralanmaktadır.

Üzerinde durulması gereken ve önem arz eden husus ise Türkçe'nin gelişimine yönelik verilen kursların fazla talep görmemesidir.

Araştırma sonucunca öğrenciler, derneklerde verilen kursların Türk kültürü ve Türkçeyi öğrenme ihtiyaçlarına dönük ne gibi katkı sağladığı sorusuna,

Tekil düzeyde verilen Türkçe kursunun kendilerine oldukça yararlı olduğundan bahsederken, dini içerikle bütünleşmiş kursların ise Türk kültürünü ve Türkçeyi öğrenme yetilerine herhangi bir yardımının olmadığı cevabını vermiştir. Öğrencilerin tamamına yakını ise tüm kurs toplamlarının Türk kültürünü ve Türkçeyi öğrenmede herhangi bir katkısının olmadığı konusu üzerinde yoğunlaşmıştır.

Derneklerdeki kurslarda eğitim alan çocukların kurs ihtiyaçlarının karşılanması sonuçlarınca, kültürel etkinlikler kapsamında kimi ihtiyaçların karşılanabilir olduğu fakat diğer tüm kurs ihtiyaçlarının karşılanamadığı gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Araştırma sonucunda derneklerde eğitim gören öğrencilerin Türkiye'den beklentilerine dönük istekleri sıralandığında ise,

- Eğitime yardımcı desteklerin bütün içerikleri,
- Kültür-tarih bilincinin geliştirilmesine dönük çalışmalar,
- Maddi beklenti ile eğitim görülen derneklerin fiziksel koşullarının iyileştirilmesi, maddeleri sıralanmıştır.

Tüm bu sonuçların ışığında üzerinde durulması gereken önemli noktalarda biri; dernek yöneticilerinin ve velilerin üzerinde oldukça önem vererek durduğu Türkçenin geliştirilmesi hususuna derneklerde eğitim gören öğrencilerin ilgisizliğidir. Ortaya çıkan sonuç çerçevesinde çoğunlukla kendi istekleri doğrultusunda gittikleri dernek çalışmalarında Türkçe dil kurslarını tercih etmemeleri önem arz etmektedir. Bu sonuca etken olarak Türkçe dil meselesinin çözümünde Türkçe dersinin Almanya'daki resmi okullarda etik dersi adı altında din dersiyle verilmesi gösterilmektedir. Dönütlere verilen cevaplar doğrultusunda dernekte Türkçe eğitimi almaya gelen öğrencilerin Türkçeyi öğrenme tutumunu da bu durumu etkilemektedir (Yılmaz, 2014: 1647).

Kuşkusuz Almanya'daki Türk varlığının önemli temsil öğelerinden biri Sivil Toplum Örgütleri kapsamındaki Türk Dernekleridir. Dernek tanımı çerçevesinde varlıklarını sürdürme gayretinde olan bu Sivil Toplum Kuruluşları, iç dinamiklerini kendi çabalarıyla dengede tutmaya çalışırken diğer yandan Almanya'da Türkiye Cumhuriyeti adına sosyal temsilci rolünü üstlenmektedir. Öte yandan Türkiye nazarında Almanya'daki Türk Derneklerinin tüm kazanımları, Türkiye adına Almanya 'da gizil işlevli lobi oluşturma anlayışını temsil etmektedir.

Eğitim başlığınca başarı ve nitelik taşıyan nesiller yetiştirme çabasındaki Almanya'daki soydaşlarımızın yeni yetişen nesilleri çıkarları doğrultusunda kendi istedikleri alanlara yöneltmeleri olağandır. Almanların Türklere yönelik çok kültürlü eğitim programlarını uygulama eksiklikleri, Almanya'daki Türkleri eğitime yönelik kazanım noktasında kendi kurdukları derneklere yöneltmiştir. Dernek eğitim etkinlikleri kapsamında çalışma başlıkları, akademik derslere yönelik kurslar, yeni nesillere dönük sosyo-kültürel içerikli aktiviteler, Türkçenin gelişmesine paralel Türkçe dil kursları olarak sıralanmaktadır. Bu etkinlik yanı sıra alışmalar Almanya'daki Türklerin eğitim başlığı altında yaşadıkları eksikliklere dönük çözüm yöntemleri ve arayışlarıdır.

Her ne kadar Sivil toplum tanımını dünyada ilk belirler lke Almanya olsa da sivil toplum çerçevesinde derneklere yönelik alt yapı oluşturma eksikliği ve bünyesindeki derneklere maddi konularda yardım etmeme hususu çalışma kapsamında belirlenmiş ögelerden biridir. Türkiye'de yerel belediyeler merkezinde resmi kurumlarca derneklerin alt yapı çalışmaları ve derneklere dönük bina tahsisi gibi konularda önemli yol alınmişken, Almanya'daki Türk derneklerinin merkezlerini kendi çabalarıyla yapmaları üzerinde durulması gereken diğer sorunlardan biridir. TEM rneğinde olduğu gibi çok sayıda fazla etkinliği bir arada yürüten derneğin merkezi Türk Büyükelçiliği aracılığı ile yapılmışken diğer derneklerin merkezlerini ise üyeler kendi çabalarıyla oluşturmuştur. Hal böyleyken Türkiye'den öğrencilerin yapılmakta olan ve yapılması planlanan etkinliklere yönelik maddi istekler sıralamaları oldukça olağandır.

Yapılan alışma neticesinde eğitim sorunlarına yönelik Türkiye'den beklentilerin en önemli maddesini ise Türk dilinin unutulması ve yeni neslin Türkçeden uzaklaşma hususu oluşurmaktadır. Araştırma sonuçlarınca da Türk derneklerin en öncül sorunu olarak Türkçe dil yetersizliği kendini göstermektedir. Derneklerin bu konuya oldukça eğildikleri görülmektedir. Eksikliklerle birlikte kendi abalarınca Türkçe dil sorununu çözme gayretleri araştırma sonucunda önemle belirmiştir. Derneklerin tme yakını bu konunun üzerine durarak etkinlik kapsamında Türkçe dil kursları düzenlemekte ve bu konuda eğitim verecek uzman kişilerin eksikliğinden söz etmektedir.

Araştırmaya konu kimi Türk derneğinin varlık gstergelerimizin önemli temel taşlarından Milli Bayram ve Gnlerimizi yaşadıkları bölgelerde kutlama istekleri ve

de üzerinde durulması gereken diğer önemli sonuçlardan biridir. Türk dernekleri bu önemli günleri eğitim etkinlikleri kapsamında her daim kutlama gayretindedirler.

Diğer yandan Almanya'daki Türk derneklerinde eğitim alan Türk gençlerinin Türk kültürünün izlerini taşıyan halk oyunları, milli içerik içeren spor faaliyetleri, etnik öğeleri barındıran müzik aletlerini icra gayretleri ve kültür aktivitelerine dönük eğilimleri ise üzerinde durulması gereken diğer önemli hususlardandır. Türk Derneklerinin kültür içerikli bu tür çalışma ve etkinlikleri, yeterliliği tartışılmakla birlikte kendi öz kaynakları ile öğrencilere ulaştırma gayretleri ise araştırmanın ulaşılan diğer sonuçlarındandır. Eksik noktaların giderilememesi hususu ise ortaya çıkmış diğer bir sonuçtur.

Araştırma çıkarımlarınca, Eğitim Ataşelerinin atamalarındaki aksaklıklar ve konsolosluk bünyesindeki Ataşelerin eksik olma durumu üzerinde önemle durulması gereken diğer sonuçlardandır. Yanı sıra Eğitim Ataşelerinin Almanya'daki Türk dernekleriyle diyalog ve ilişki eksikliği de araştırma sonucunda ortaya çıkmış sonuçlardandır.

5.2.Öneriler

Avrupa coğrafyasının en güçlü ülkesi durumundaki ülke, yanı sıra Dünya dengelerine yön veren ülkelerden olan Almanya'nın, çatısı altında yaşayan Türklerin, başta eğitim sorunu olmak üzere tüm sorunlarına eğilmemizde fayda vardır.

1960'lı yıllardan günümüze değin yaşamlarını Almanya'da sürdürme gelen Türklerin, 3. Kuşak nesilleri de kapsayacak şekilde eğitim seviyesi istenilen noktada değildir. Nitekim uygun çalışmaların yapılmaması ve gerekli hassasiyetlerin gösterilmemesi durumunda süreç kendini yinelemeye devam edecektir.

Türkiye ve Almanya'nın karşılıklı anlaşma içeren durumlarıyla Türk derneklerinin kişi hak ve özgürlüklerini yüksek seviyelere ulaştırmak, bireylerinin öz değerlerini güçlü noktalara getirmek ve yeni nesillerin kazanım olanaklarını yükseltmek birer ödev olarak kabul edilmelidir. Ortaya çıkmış göstergeler doğrultusunda Almanya'daki Türk derneklerinin çalışmaları, Türkiye Cumhuriyeti'nin destekleriyle güç kazanmalıdır.

Araştırma bulguları doğrultusunda; Türkiye ve Almanya'nın karşılıklı anlaşmalar çerçevesinde bireylerin değer kavramlarını güçlendirme ve Türk derneklerinin kişi hak ve özgürlüklerini yüksek seviyelere getirme sorumlulukları vardır. Yeni

nesillerin kazanım hali içermekte olan eğitim olanaklarını uygun koşullara getirme gayretleri taraflarda birer ödev hali içermelidir. Erişilen göstergeler doğrultusunda Türk derneklerinin Almanya’da çalışma ve etkinlik alanları Türkiye’nin destekleriyle daha nitelik taşınmalıdır.

Göçmen ülkesi olmasına rağmen bunu kabullenme noktasında gelgitler yaşayan Almanya’nın, Sivil toplum kuruluşu kapsamındaki derneklerle, eğitimi merkeze alacak biçimde ilişki kuramamış olması da üzerinde durulması gereken hususlardandır. Göçmen nüfusu bakımından en fazla orana sahip Türklerle dernekler aracılığıyla eğitimi merkeze alan ilişki kurma durumu olağan bir olgu olarak değerlendirilmelidir. Karşılıklı ilişkilerin bu doğrultuda biçimlenmesi taraflara fayda sağlayacaktır. Derneklerle kurulacak ciddi ve önem arz eden ilişkiler Almanya’daki Türklerin Eğitim sorunlarına ve eksikliklerine dair çözüm olanakları sunabilir. Almanya’daki Türklerin kendi iç dünyalarının yansıma alanları, Almanya’daki Türkiye’yi yaşama hayalinin izdüşümü Türk Dernekleri bu noktada destek beklemektedir.

Derneklerin gerçekleştirdiği eğitim çalışmalarınca Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığının bilgilendirilmesi önem teşkil etmektedir.

Türkiye’den Almanya’ya giden resmi görevdeki öğretmenlerimizin, Almanya’daki Türk Derneklerine eğitim alanında katkı sağlayabilecek alt yapı ve donanıma sahip olmaları hususu dikkate alınmalıdır. Bu konuda tekrar karşılıklı anlaşmalar ve çalışmalar yapılması gündeme gelebilir. Özellikle Almanya’da resmi okullarda seçmeli ders olarak verilen ve yeni dönemde etik dersi olarak adlandırılan din ağırlıklı dersin yanı sıra Türkçe dil dersinin okullarda tekrar seçmeli ders olarak verilebilmesi gündeme alınmalıdır. Ayrıca resmi statüleriyle okullarda derslere giren görevli öğretmenlerin Türk dernekleriyle ilişki içine girmeleri ve Türk derneklerinde çalışma yürütebilmeleri konusu değerlendirilmelidir. Bu konuda Almanya’da görevlendirilecek Türk öğretmenlerin derneklerde eğitim çalışmaları da yapabilmelerine yönelik gerekli yasal altyapının önü açılmalıdır. Almanya’da eğitime dönük Türk kültürünün geleneksel tüm değer ve öğelerine hakim, sosyo-kültürel ihtiyaçlara cevap verebilecek nitelikteki öğretmen varlığı da üzerinde durulması gereken bir diğer önemli konudur. Almanya’daki yeni nesil Türk çocuklarının geleneksel değerlerimize (Türk Müziği, Halk Oyunları, Geleneksel

Spor Dalları vb.) düşkünlüğü de düşünöldüğünde konunun önemi daha anlaşılır bir hal taşımaktadır. Bu konuda donanımlı eğitimcilerin, öğretmenlerin ve bu yönde var olan tüm ihtiyaçların Türk dernekleri üzerinden resmi kanallar eşliğinde yeni nesil Türk çocuklarına ulaştırılabilir olması ele alınması gereken konulardandır.

Milli ruh ve bilinçle Almanya'daki kimi Türk derneğinin kendi öz çabalarıyla yeni nesil Türk çocuklarına vermeye çalıştığı, Türkiye açısından önem arz eden Milli günlerimizin kutlanma isteğı yapılan çalışma sonucu belirmiştir. Bu konuda çeşitli yasal adımların atılması sonucu Türkiye Cumhuriyeti tarafından verilecek desteklerle Milli Günlerimizin Türk derneklerinde kutlanma olanağı sağlanabilir.

Almanya'daki yeni nesil Türk çocuklarının bir öz kimliğinin olduğı gerçeğı yadsınmamalıdır. Buradan yola çıkılarak Türk kimliğı üzerinde durmak babında milli bilinci uyarıcı Türkiye'nin önem arz eden ören yerlerine geziler düzenlenebilir. Türk kimliğı ve tarihine yönelik farkındalık yaratma çalışmaları yapılip desteklenebilir.

Tüm bu çalışmaların hedeflerine ulaşabilir olması adına; Almanya'daki bulunan Türk dernekleri ile resmi temsilcilerimiz aracılığıyla eğitime dönük tüm ilişkileri düzenleyip eşgüdömlene yapabilecek eğitim koordinatörlüğü kurulabilir. Koordinatörler Eğitim Ataşelerine bağı kurulacak eğitim ofislerinde bütün Türk dernekleriyle ilişki kurmaya yönelik çalışmalar yürütebilir. Ayrıca bu koordinatörlük bünyesine bağı eğitim portalları da kurulabilir.

Yanı sıra eğitim Ataşelerinde Türk derneklerinin eğitim etkinliklerini ve çalışmalarını düzenleyecek dernek masaları ile bu eğitim masalarına bağı Türk Derneklerinin temsilcilerinin yer alacağı çeşitli eğitim kurulları oluşturulabilir. Eğitim kurulları eğitime dair yapıcı ve olumlu kararlarını doğrudan Türkiye'deki muhataplarına iletebilir niteliklere eriştirilebilir.

KAYNAKÇA

- Arslan, M. (2006). Almanya'daki Türk İşçi Çocuklarının Eğitimi Sorunları. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi Enstitüsü Dergisi, 1(21): 233-245.
- Aslan, S. (2010). Sivil Toplum ve Demokrasi. Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 15(2): 357-374.
- Başkurt, İ. (2009). Almanya'da Yaşayan Türk Göçmenlerin Kimlik Problemi. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 0(12): 81-94.
- Baştürk, Ş. (2010). "Uyum"dan "Dışlanmaya: Yirmi Birinci Yüzyılda Göçmenler Ve Sosyal Politika. Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, 0 (57): 515-548.
- Baştürk, Ş. (2014). Göçmenlere Yönelik Sosyal Politikalar. A. Tokol, Y. Alper (Der.), *Sosyal Politika*, Bursa: Dora Yayınevi, 345-362.
- Bayraktar, R. (2013). Zorunlu Göçten Ulus-Ötesi Yurttaşlığa. Hitit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 12(44): 109-126.
- Bingöl, A.S. "Almanya Ve Hollanda'da Türk Göçmen İşçi Çocuklarına Dönük Eğitim Politikaları Ve Uygulamaları " Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2006.
- Bingöl Aslangiray, A.S. "3. Kuşak Türk Çocukları ve İki Dilli-İki Kültürlü Eğitim Modelleri" Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2013.

- Boobekova, K. ve Erman, Y., (2016). Almanya, Kırgızistan Ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(2): 170-85.
- Bulgan, M. (2007). Uyum Sürecinde Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya (NRW) Eyaletinde Türk Çocuklarının Eğitimdeki Konumu Ve Türk Müziğinin Liselerdeki Yeri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14): 131-144.
- Coşkun, H. (2016). *Kültürlerarası Eğitim Türkiye ve Almanya Örneği*, Ankara: Konrad Adenauer Stiftung e.V
- Çağlayan, Ş. (2006). Göç Kuramları, Göç Ve Göçmen İlişkisi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(17): 67-91.
- Dartan, M. (2012). Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Almanya'daki Türk Lobi Gücünün Rolü. *Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 20(2): 142-163.
- Acar, T. (2012). Almanya Eğitim Sitemi. Ö. Demirel (Der.), *Gelecek İçin Eğitim Farklı Ülkelerde Program Geliştirme Çabaları*. Ankara: Pagem Akademi, 1-30.
- Demirpolat, A. ve Akça, G. (2004). Ahilik ve Türk Sosyo-Kültürel Hayatına Katkıları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırma Dergisi*, 0(15): 355-376.
- Doğan, A.A., (2005). Göçmen Türklere Yönelik Uzaktan Öğretim Uygulaması (F. Almanya'daki Türklerin Eğitim Sorunları ve Anadolu Üniversitesi'nin Batı Avrupa Programları). *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 4(1): 114-121.
- Genel, G. (2014). Almanya'ya Giden İlk Türk İşçi Göçünün Türk Basınındaki İzdüşümü "Sirkeci Garı'ndan Munchen Hauptbahnhof'a". *Selçuk İletişim, Journal Of Selçuk communication*, 8(3): 301-388.
- Gölpek, F. ve Uğurlugelen K. (2013). Avrupa Ülkelerinde ve Türkiye'de

- Yükseköğretime Giriş Sistemleri. Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2(5): 64-77.
- Karataş, R.H. ‘‘Almanya’da Türk Gençlerinin Din Eğitimleri ‘‘ Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Ortadoğu Araştırmaları Sosyoloji ve Antropolojisi Ana Bilim Dalı,1999.
- Keyman, E.F., (2008). Avrupa’da ve Türkiye’de Sivil Toplum. Article Sous Format Electronique, 1-14.
- Kırmızı, B. (2016). Göçmen Türklerin Almanya’da yaşadığı sorunların Dünü ve Bugünü. Journal of Turkish Language and Literature, 2(3): 145-156.
- Kıyar, N. (2008). Orta Asya’dan Anadolu’ya Değişen Coğrafyalarda Petroglifler. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi, 0(26): 177-190.
- Koçak, M. (2012). Türk ve Alman Eğitim Sistemlerinde Yükseköğretime Geçiş Süreci. The Journal of Language and Linguistic Studies, 8(1): 148-167.
- Özdemir, S.M., Benzer H. Ve Akbaş O. (2009). Almanya'da Yaşayan 15-19 Yaş Türk Gençlerinin Eğitim Sorunlarına İlişkin Bir İnceleme (Kuzey Ren Vestfalya Örneği). Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1): 23-40.
- Özenç, E.G., (2013). Almanya Eğitim Sistemi. S. Ada, Z.N. Baysal (Der.), *Eğitim Yapıları ve Yönetimleri Açısından Çeşitli Ülkelere Bakış*, Ankara: Pegem Akademi, 99-115.
- Özerkmen, N. (2004). Ahiliğin Tarihsel – Toplumsal Temelleri Ve Temel Toplumsal Fonksiyonları – Sosyolojik Yaklaşım. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 44(2): 57-78.
- Paker T. (2015). Durum Çalışması. F.N. Seggie, Y. Bayyurt (Der.), *Nitel Araştırma Yöntem, Teknik, Analiz ve Yaklaşımları*. Ankara: Anı Yayıncılık, 119-134.
- Parmaksız R.Ş. ve Kısakürek M.A. (2013). Türkiye ve Bazı AB Ülkelerinde

- Öğretmenlere Yönelik Hizmetiçi Eğitim Programlarının Temel Öğeler ve Kalite Kontrolü/Güvencesi Açısından Karşılaştırılması. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*, 0(1): 112-129.
- Perşembe, E. (2010). F. Almanya'nın Baden-Württemberg Eyaletinde Eğitim Sistemi Ve Türk Göçmen Çocuklarının Eğitim Sorunları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 0(29): 55-80
- Sancaktar, C. (2011). Balkanlar'da Osmanlı Hakimiyeti Ve Siyasal Mirası. *Ege Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 2(2): 27-47.
- Şahin, B. (2010) Almanya'daki Türk Göçmenlerin Sosyal Entegrasyonunun Kuşaklar Arası Karşılaştırması: Kültürleşme. *Bilig Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 0(55): 103-134.
- Şimşek H. & Yıldırım A. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, (9. Bs.). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Tekin, U. (2011). Avrupa'ya Göç Ve Türkiye. *Siyasal / Journal of Political Science*, 0(37): 43-56
- Tortop, N., İspir E.G., Aykaç B., Yayman, H., Özer, M.A. (2016). *Yönetim Bilimi*. 10. bs. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uçar, B. (2010). AB Müktesebatı ve Ülkeri ile Türkiye Dernekler Mevzuatının Karşılaştırılması. *Mevzuat Dergisi*, 13(149): 1-30
- Uçar, Z. "Türkiye'de Siyasal Dönüşümlerin Işığında Sendikal Hakların Gelişim Dinamikleri" Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2010.
- Yavuziğit, M.H.,(1995). *Dernekler ve Demokrasi*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi, 50(1): 415-439.
- Yıldız, Ö. (2007). Sivil Toplum Örgütleri, 'Özerklik': Kavramsal Bir Açılım. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1): 53-58.
- Yılmaz, A. (2014). Uluslararası Göç: Çeşitleri, Nedenleri Ve Etkileri. *International*

Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or
Turkic,9(2): 1685-1704.

Yılmaz, M.Y. (2014). İki Dillilik Olgusu Ve Almanya'daki Türklerin İki Dilli Eğitim Sorunu. International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, 9(3): 1641-1651.

Zarzavatçioğlu, E. (2014). Scheinhardt'ın "Drei" Zypreesen" Adlı Eseri Işığında Almanya'da Yaşayan Türk Gençlerinin Kimlik Problemi ve Bu Problemlere Yönelik Çözüm Önerileri. Dil, Edebiyat ve Halk Bilimi Araştırmaları Dergisi, 2(3): 123-134.

VELİ GÖRÜŞME FORMU

Sayın Veli,

Aşağıdaki sorular Almanya'daki Türk Derneklerinin, çocukların eğitimine yönelik etkinlikleri, sorunları ve beklentilerine yönelik yapılan bir araştırmaya veri sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için vereceğiniz ayrıntılı ve içten yanıtlar oldukça önemlidir. Sorulara verdiğiniz yanıtlar sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Tolga CAN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Sorular

1. Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
2. Yaşınız:.....
3. Mesleğiniz:
4. Çocuğunuzun/Çocuklarınızın yaşı:
5. Çocuğunuzun/Çocuklarınızın devam ettiği okul:
6. Çocuğunuzun/Çocuklarınızı eğitim amaçlı hangi derneklere göndermektesiniz?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Çocuğunuza bu dersleri/kursları aldırmanızın nedenini/nedenlerini belirtir misiniz?

.....
.....
.....
.....
.....

8. Çocuğunuzun katılmasını istediğiniz kurslar, dersler veya etkinlikler var mı?

.....
.....
.....
.....

9. Bir Veli olarak çocuğunuzun eğitimi için Türkiye'den beklentileriniz nelerdir?

.....
.....
.....
.....

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli Katılımcı,

Aşağıdaki sorular Almanya'daki Türk Derneklerinin, çocukların eğitimine yönelik etkinlikleri, sorunları ve beklentilerine yönelik yapılan bir araştırmaya veri sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için vereceğiniz ayrıntılı ve içten yanıtlar oldukça önemlidir. Sorulara verdiğiniz yanıtlar sadece bilimsel amaçlı olarak kullanılacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Tolga CAN

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi

Sorular

1. Cinsiyetiniz: Kız () Erkek () 2. Yaşınız :

.....

3. Devam Ettiğiniz Okul :..... 4. Sınıfınız :.....

5. Aileniz Almanya'ya Hangi Yıl Göç Etmiştir ?.....

6. Eğitim amaçlı gittiğiniz derneklerin isimleri nelerdir?.....

.....

.....

7. Bu dernek/derneklerdeki etkinliklere katılmayı kendiniz mi seçtiniz? Yanıtınız hayır ise seçiminizde etkili olan kişi veya kişileri belirtir misiniz?

.....

.....

.....

8. Gittiğiniz derneklerde hangi eğitim etkinliklerine katılıyorsunuz?

.....

.....

.....

ÖZGEÇMİŞ

ADI : TOLGA

SOYADI : CAN

ADRES : ONUR MAH. ZAMBAK SOKAK NO: 19/4 BALÇOVA- İZMİR

İLETİŞİM : tolga_cann@hotmail.com

EĞİTİM

YÜKSEK LİSANS: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi-Marmara Üniversitesi Ortak Programı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü 2019, İstanbul

LİSANS: Mersin Üniversitesi Türkçe Öğretimi Anabilim Dalı Türkçe Öğretmenliği Bölümü 2016, Mersin

LİSE: Savaştepe Anadolu Öğretmen Lisesi

MESLEKİ DENEYİM

2007-2011 İzmir Büyükşehir Belediyesi Memur- İzmir

2011-2012 Mehmet Hüseyin Öncel İlköğretim Okulu Türkçe Öğretmenliği Germencik- Aydın

2012-2014 Ortaklar 75. Yıl Ortaokulu Türkçe Öğretmenliği Germencik-Aydın

2014-2018 İkitelli Ortaokulu Türkçe Öğretmenliği Küçükçekmece- İstanbul

2018-... Tahir Merzeci Ortaokulu Türkçe Öğretmenliği Karabağlar- İzmir

KURS VE SERTİFİKALAR

- ICES-UEBK 26. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi
- Zeka Oyunları Kursu
- Çocuk Oyunları Hakemliği
- Çalışanların Temel İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimi Kursu
- Özel Eğitim Hizmetleri Semineri
- Başarı Belgesi- Germencik Kaymakamlığı
- Başarı Belgesi- Karabağlar Kaymakamlığı